

nek. A társulat az ezidei karácsonyi könyvpiacra megindította a „Szent István könyvek” sorozatát. Ezzel a könyvsorozatnál hármas célt óhajt elérni: 1. meg akarja győzni a világot arról, hogy az igazi tudomány nem ellenkezik Krisztus kinyilatkoztatásaival, hogy a tudós, a vegyész, a csillagász, a természettudós is lehet igaz katolikus és viszont; 2. teret akar nyitni a katolikus tudósoknak, tanároknak, írónak, hogy tanulmányi eredményét a nagyközönség elé vihessék és 3. olyan műveket akar adni a katolikus olvasóközönségnek, amelyek egyfelől kielégítik igényeit, de másfelől nem veszélyeztetik a hitét. E hármas cél mindegyike külön-külön is megeredmény, hogy minden értekelő támogassuk ezt a nemes vállalkozást s azért melegen ajánljuk a könyvsorozatot a kath. tanítóság figyelmébe. A könyvsorozatból eddig a következő művek jelentek meg: Zuberzyk Aladár dr.: Jézus élete és a vallástörténet (350 K); Wolkenberg: A teozófia és antropozófia ismertetése és bírálata (350 K); Wolkenberg: Az okkultizmus és spiritizmus multja és jelene (700 K); Alsözghy: A XIX. század magyar irodalma (400 K); Miskolcz: Magyarország az Anjouk korában (350 K); G. Palau S. J.: Krisztus utján (350 K); Quadrupan: Utmutatis jámbor lelkek számára (350 K); Prohászka: Elbeszélések és utirajzok (400 K). Minden kötet teljes egészében művészi ízléssel kiállított munka. Középen karton borítékra, nemes tervekészéssel készített a Szent István Társulat régi pályás dizslik, rajta az a mozzanat, amikor Szent István király felajánlja a koronát a Boldogsasszonynak. Ez a mozzanat szimbolizálja legjobban a Szent István könyvek katolikus és magyar irányát.

Külföldi pedagógiai lapokból.

Hogy a pedagógiai és speciál a pécsi egyházmegye tanítószága is tudja, hogy milyen kérdésekkel foglalkoznak a külföldi pedagógiai lapok, ideiktünk egy-két szemelvényt az angol pedagógiai lapokból:

Nemzeti dalok dicsérete. Egy vezető zenei lapban a mult napokban közzétették egy tanítónak a következő kérdést: (Mennyi a minimális száma azoknak a nemzeti daloknak, amennyi egy 14 éves iskolát bevezető tanulóknak ismernie kell?) Van-e minimális száma egyáltalán? Tanulhat-e a gyerek tudás nélkül a régi nemzeti dalokból? A normális gyermek — írja szerkesztő dr. Somerville — el kellene hogy kezdje tanulni azonnal, mielőtt beszélni tud; s az óvodától felfelé meg kellene ismernie a lehető legnagyobb számát a daloknak, azoknak a hagyományos daloknak, amely egy-egy nemzet gyermekeinek természetes örökség és amelyen minden zenei tudás felépíthető. Mert hisz ezek képviselik az emberiség közös kedveltségét és törekvéseit. A nemzeti dal a gondvilág közvetlen megnyilvánulása, záloga a multnak, reményeje a jelennek és kilátása a jövőbe vetett hitnek. Egyzavó a hagyományos dalok bizodalma, vigaszt, öröme és áldása az embernek az élet minden körülményei között (The Schoolmaster). Mintha csak magyar irredentizmus hirdetné az az uság!]

A tanítók korai halálának oka. Dr. Morris Owen a Mommouthshire-i egyetem diákjainak a „Tuberculosis és Egészség”-ről szóló előadásában néhány igen érdekes adatot közöl a tanítók korai halálának okairól. Egyike ezeknek — mondotta dr. Morris — az isolak túlszűfolttsága. Egy-egy tanulóra igen csokós köbméter levegőt számoltak. Ez a legfőbb oka annak, hogy a tanítók által csak 47 évig élnek. A tuberkulózis megakadályozható s az elene való védekezés egyben más betegség ellen is megvéd. Altalános véleményem, hogy a tuberkulózis öröklött baj. Ez azonban nem áll, mert ez a bajt vagy megszerették vagy másoktól ragadt rájuk s ennek oka a tudatlanság, a kedvezőtlen éleviszonyok és a rossz szokások. (The Schoolmaster.)

Karácsonyi ajándék a közalkalmazottaknak. Lapzártakor vetjük a hírt, hogy a pénzügyminiszter előterjesztésére a minisztertanács hozzájárult ahhoz a javaslatához, amelynek értelmében az állam nagyobb pénzbeli karácsonyi ajándékot írat a közalkalmazottaknak. A számfeltevő hivatalokba már megérkezett a pénzügyminiszter utasítása, amely szerint a XI. fizetési osztályban levők 3000 koronát kaphnak, a többi fizetési osztályban levők, egészen a IV. fizetési osztályig 3000 koronán felül fokozatosan emelkedő összegben részesülnek. Ezenkívül a fizetési osztályokra való tekintet nélkül minden családtag alkalmazott családtagonként külön 250 koronára segélyben részesül. A pénzügyminiszter utasította a számfeltevő hivatalokat, hogy a segélyek kifizetését soronkívül intézzék el, hogy a köztisztviselők idejében beszerezhesék karácsonyi szükségleteiket.

Pályázat új, magyar menetelő kúrtjára. A volt osztrák-magyar monarchia hadseregének menet kúrtjéja eddig már minden utóddal hadserege kiképzésében, csak nálunk használják még! Az új kúrt menetelezésre most írta ki a hadügyminiszter a pályázatot. Az új menetelő kúrtjainak vérből, magyaros motívumokból kell állani. A volt monarchia hadseregének Háydn szerzette menetelő kúrtjéja, mely „ak nem lép egyszerre, nem kap réstest estére...! szövegével népszerűsödött a gyermekek és szobaképcsők között. Az új generáció már új melódiákra dobantja bakancsait a szívek felé. A pályázati felügyelő ajánljuk a zenével intarziavéber, foglalkozó tanítóknak. A pályadíj tudomásunk szerint 20.000 korona.

Legszöb karácsonyi ajándék a jó könyv.

Szent István Társulat könyvkereskedésében Pécs, Apáca-utca 2. Telefon 11-79.

Nagy karácsonyi könyvvásár.

Imakönyvek, rózsafüzérek, szentképek, előjegyzési, szertárak és könyvpárták nagy választékban. Bárd, Rózsavirág és Mádor-féle karácsonyi zenealbumok kaphatók.

KATHOLIKUS ISKOLA

NÉPKÖZTÁJÉKOZTATÓI HAVI KÖZLÖNY. — A PÉCSGYZHÁZMEGVEI TANHATÓSÁG HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési ár: Égész évre 150 korona. Egy száma ára 15 korona.	Kiadástörténete: A „PÉCSGYZHÁZMEGVEI RÖM. KATH. TANITÓ-EGYESÜLET.” Felolós szerkesztő: SZÁMPL PÁL segédred tanár.	Szerkesztőhely: Pécs, Pannóvaldeve 2. háva 4. sz. szobában részt illelő minden köztömény valamint hirdetésre és reklámokra is kúldöndök. Adófelolósra és a tiszasági díjak MADYAR SANDOR ügyelölésel öntörésre és címlapra Pécs, Szépassy-utca 3. sz. ámba küldöndök.
---	---	---

Műveltségünk és jövőnk.*

Írta: SZÁMPL PÁL.

1. Az iskolán kívüli oktatás szükségessége.

A hajótöröttek sorsa a magyar sors. Hazánk, ez a kis magyar bárka, bizonyon válságban nem keresztek. Megragadtunk hajónkunkat a szélviharban, nem értjük a dühödő tenger. Mégis sikertől partra vándorunkunk! És ebben, az óriások eréjét is magánálunkban a Gondviselés kívül csak a saját erőfeszítésünk segíti.

Most a parton fekszik a meglépett bárka és mi tartozunk minden oldalról, mert tudjuk hogy akár ut áll meg előttünk és tudjuk, hogy akár erős, akár gyenge a bárka, mennie kell. Bár mindnyájan érezzük, hogy nincs sok idő a vesztésre, mégis lassan megy a munka, mert a rones körül sürgő-forgó népből nincs időszűz, nincs egyenlőtlenség. Az egyik és számos talán ez a legnagyobb rész még nem ösmendül fel az igazsággal, nem tudott a helyzettel tisztába jönni s azért céltalanul és dolgotlanul bolyong. Mások kétségbe vannak esve a bárka jövője felett s azért szívvel és ajakkal azt hirdetik, hogy elpusztítottok önmagukat. Ezek sem tartoznak a munkálkodók közé. Ismét mások reménykednek, hiszik, de nem a saját munkáink eredményében, hanem az események szerencsés alakulásában. Végül vannak olyanok is, de csak nagyon kevesen, akik szilárd hittel dolgoznak, mert meg vannak győződve nemzetünk, hajunk elpusztíthatatlan életeréjéről.

Ez a sokféle osztó nép egyben mégis egységes: a mai állapotok kétségbeesés voltak tudatában. De már a bajok megelőzésében és ennek megfelelően az orvosoké ajánlásában és alkalmazásában pártok, ambíciók, egyéni érdekek szerint ezérle a vélemény. Ennek a nagy zavarnak alpoka az, hogy mindenki másról várja, legföbbször durván köpölet a jobb állapotok megteremtését. Várunk és követelünk, mert az sültalmabörzés hosszú évszázadokon át annyira a vérünkbe ment már, hogy most, a haloklás óráiban sem tudunk kivételti beföle. Ennek oka nem kormányformánkban, nem a társadalmi fejlődésnél lassabb fejlődési állami viszonyainkban, nem is közeletünk számos hibájában rejlik, hanem

társadalmi erkölcsi és föleg műveltségi állapotainkban. Ez ezért a bajok nem is segíthet más, mint a gyökérben is újjaakkult, gondolkodásában, az események megítélésében, az akarásban s az ezt követő nemzeti cselekvésben egységes magyar társadalmi élet. Ennek pedig csak egyetlen szálard alapja lehet: az egységés, mindenkire kiterjedő nemzeti kultúra. Ez a kulcs arra a kiváltságosnak, hanem mindenkire népműveltség.

Ha tehát hajónkat igazán tenger és viharoképesség ellenük jövönni akar, meg kell annak minden kinek a képességet ahhoz, hogy a javítás munkájában ökszerien és hasznosan vehessen részt. Mindenkinek képzett hajómunkássá, magyar állampolgárrá kell kiképezni. Ha tehát kenolyan akarunk milliárdnyú bajunk orvoslásához fogni, akkor elsősorban az egységés népművelés, a népművelési eszme megvalósításának módjait kell keresnünk: keresnünk kell annak feladatait, módjait és eszközeit.

A népművelés két főzöménye a népiszkola és a szabadoktatás. A népiszkola sok, itt most nem részletezhetjük okát, forrta nem értheti el a képzési célt: nem adhat az egész nép számára, az egész generáció életére szó, teljesen bevezetett műveltséget. Ifjúságunk legnagyobb része az iskolákteleen koron túl nem jár iskolába. Ebből szükségszerien következnek, hogy ennek az ifjúságnak továbbképzéséről, állampolgári neveléséről gondoskodni kell. Ezt a célt szolgálja a népművelés, vagy szabadoktatás. (A továbbiakban népművelés alatt ez az iskolán kívüli oktatás értendő.)

Ilyen értelemben a népművelési munka nem divatos és ártéris nélkül hozhatóztal demokráciát, hanem valóban korszerűségét jelent, melyet éppen a helyesen értelmezett demokratikus fejlődés kíván meg szükségszerien.

*) E címen cikksorozatot közzél, amelyben az iskolán kívüli oktatás legföb kérdéseit járjuk a kartársak elé, azon célból, hogy azokat megfontolással tárgyalva, ez az iskolán kívüli oktatást itt is megindíthassuk és olyan névre emelheszük, amelyen az más viszonyokban megindított szervezet az Esztergomon tartott népiszkolai tanfolyam előadás sorozatának anyagát illeti fel.

Nem lesz analfabéta ebben az országban.

Nemcsak iskolát, tankönyvet, ruhát, orvos-ságot is kapnak a szegény gyerekek.

Most jelent meg a kötelező oktatásról szóló közoktatási miniszteri rendelet az új törvény végrehajtására. A végrehajtási utasítás sok olyan új rendelkezést tartalmaz, mely teljes reményt ad, hogy minden gyerek tanulni fog, nem lesz ebben az országban analfabéta, lehetővé tesszik a tanulást nemcsak oktatással, hanem azaz is, hogy ahol kell, megkínnyítsék a gyermekek iskolába járását is.

A legszigorúbban végrehajtható, hogy az elemi iskolák végzése után 15 éves korig minden gyerek továbbképzésben részesüljön. Az összes tanköteleseket a legpontosabban összeírják és akár elemi, akár továbbkeltetési iskolákba járók, a szülők munkaadók, általában a gondozók büntetés terhére alatt kötelesek úgy a bejelentésre, mint az iskolába járás ellenőrzésére.

Szegtől fog az új rendelkezés a falusi és tanvái gyerekek tanításán. A siket, néma és vak gyermekeket lehetőleg gyógynevelő intézetekbe küldik. A gyermekek 12 éves korig csak három és fél, 15 éves korig csak öt kilométernél nem távolabb levő iskola felkérésére kötelezhetők. Az uradalmak a tanyákon levő gyerekek iskolába szállításáról nagyobb távolságra maguk közelekké gondoskodnak. A tanvái iskolák részre vendortanítóiak is alkalmazhatók az érdekeltek. Ha a vendortanító ellátása az érdekelteket súlyosan terhelné, kérhetnek rá államségélyt.

A rendelet a legszigorúbb ellenőrzést írja elő és szigorú büntetések szab azokra, akik a rendeletet nem tartják. Ezek a büntetések azonban nemcsak arra szólnak, hogy megintítsák a törvény ellen vétőket a rendre, hanem a büntetés-pénzököl befolyó összegeket az iskolába járók segélyezésére fordítják. Minden büntetésnél, ami egy községben befolyik, a közeg iskolájába járó gyerekek segélyezésére fordítandó, ruhát, cipőt vesznek a szegény gyerekeknek, tankönyvekkel és taneszközökkel látják el a nélkülözöttek s végül, amennyiben szükség lenne, beleg gyermekek részére orvososságot szerznek be.

Az új rendszer, amely nemcsak arra törekszik, hogy a gyermekek kötelezően tegyék az oktatásban való részvételüket, hanem gondoskodik helyről, tanítóról, ruháról, tankönyvről, hogy a gyermek járasson is iskolába, a szegény jövőt jósolja, ahol nem lesz analfabéta, hanem mindenkit foglalkoztatni tesznek a kultúra iránt.

A felekezeti tanítók vasúti utazási kedvezménye.

[sz.] Az új esztendő újabb sémélet hozott nekünk, katolikus, tehát felekezeti tanítóknak. Lassan-lassan a sémélet egész felhője gyűlik már össze felettünk. Igen furcsa helyzetben érezzük magunkat! Mindenütt mellesz a sorsunk s ha kérdezzük, miért, feleletet

nem találunk reá. A felemelt drágasági segélyt nem kapjuk, mert talán van egy kis kenyérünk, egy kis tüzelőnk, egy szűk kis ódnak, amelyben meghúzódhatunk. Műtésegyélt, szűleségi segélyt nem kapunk, mert az csak az államiaknak „jár”. Harctéri szolgálatunk után járó sebessülési pótlókat nem kapunk, mert a frontok poklát is min. „felekezeti” álluk, mert az idegen föld avarát „felekezeti” véreink festette pirosra. Kedvezményes orvosi gyógykezelésben nem részesülünk, mert az orvostudomány csak az „államiakra” parazitológia vivmányát. Folytatnának tovább is annak a sok „jónak” elősorlását, amelyből a „rendelet” a felekezeti tanítót kifeléti, vagy egyszerűen kizárja, de nem szűkesége a mi „apró-cseprő” bajainkkal a nyilvánosságot terhelné!

Most, hogy a kereskedelmi min. kir. miniszter új évi seprést végzett a Máv.-ra nagy terheket róva tisztviselői menedéjkezdvények terén, az első seprőitök ki mást találhatót volna, mint minket, a felekezeti tantereket. A korlátozási előíró rendelet u. i. így szól: A közfiszviselői menedéjkezdvények igényigényesültek köze szűkeségi korlátok lényegesen szorítottak és ehhez képest a szobánforogó kedvezmény megnövelni a közszolgálati alkalmazottak következő kategóriáit: a nem állami (közégségi, felekezeti és magán) iskolák nyugalmazott taneszményezete és úgy a tényleges szolgálatban állóknak, valamint a nyugalmazottaknak családtagjait. Ezután következők még egy csomó kategória, melyek sora a felkészülő papságot végződik. Lásd kedves felekezeti tanítótestvérem, teged csak ellír is elbíri (ki tudja meddig?) a Máv.- és a nélfelkészületi feltelemmel megosztás teltségét és esetleg gyermekek terhére vannak, de csak azért, mert felekezeti vagy!

Nem jár nekünk az, hogy az állam takarékoskodjék, hogy a Máv. fizetési akarája bevetelét Tegyél Mi örülünk neki talán legjobban. De lát, beszant és elkeleszt az a megkülönböztetés, amelyet mindig a mi rovásunkra tesznek — hivatalos helyen is — állami és felekezeti tanítók között. Beszant és elkeleszt, mert ez a megkülönböztetés úgy tűnik fel mintha a mi munkánk valami sokkal alacsonyabbrendű munka volna, mintha mi nem azt az eszmét képviselnénk, amelyet állami kártársaink, mintha mi ennek a huzalnak csak egy kicsinyke részét tartott mostohaügyeirekkel vélnénk. Vajjon hogy, utna a magyar kulcra s vele ez a szegény magyar nép, ha mi egyszer azt mondánák: Hogy nekünk, úgy mi is. De nem mondjuk és nem tesszük! Türelmünk és dolgozunk tovább, mert „nincs idő most a torzalokadásra”. S ha megis szót emelünk, ezzel csak azt akarjuk dokumentálni, hogy mi is élünk, hogy nekünk is van szívünk, mely érzi, ami lát.

A vasúti igazolványokra vonatkozólag különben a következőket közöljük tájékoztatás végett: A pécsi üzletvezetőség értesíti a közalkalmazottak, arcképes igazolványainak az 1923. évre történő érvényesítés céljából az összes érdekelt közalkalmazottakat, valamint az igényesülők nyugdíjasait, hogy a tisztviselői és az önkormányzati nyugdíjasok, ványoknak 1923. évre leendő érvényesítés megkezdését. Az arcképes igazolványok érvényesítés végett 1923. évi január hó 31-ig nyújtandók be az eddigi módozatok szerint. A kiállítás illeték az I. kocsiostályra 50 K, a II. kocsiostályra 30 K, a

III. kocsiostályra 20 K. Új arcképes igazolványok kiállításá illeték a fenti összegnek kétszerese. Január 31. után beküldött igazolványok kiállításáért a fenti összegek háromszorosa fizetendő.

A közfiszviselői menedéjkezdvényre igényigényesült tényleges szolgálatban álló közszolgálati alkalmazottak kedvezményes utazása számbelileg nem korlátozható. Az illetők a személy- és vegyesvonatokon ezután is a tisztviselői kedvezményes menedéjkezdület utazhatnak, ellenben a gyorsvonatok csak felekezeti tanítók igényé. A nyugdíjasított igényigényesült közszolgálati alkalmazottak részére saját személyüket illetően az eddigi korlátlan számú utazás helyett évenként mindössze 12 oda és vissza való kedvezményes utazás engedélyeztetik. Gyorsvonatok csak fél menetjeggyel használhatóak. A családtagokra és pedig úgy a tényleges, mint a nyugdíjas közszolgálati alkalmazottak családtagjaira nézve, akik eddig is évenként csupán hat oda és vissza utazásra igényigényesültséggel, csak vissza utazásra igényigényesültséggel, csak annyiban állították fel korlátozást, hogy gyorsvonatokot a családtagok is csak fél menetjeggyel vehetik igénybe.

Iskoláink, tanítóink sorsa a megszállt területeken.

Uj Ábc a vajdasági iskolákban. A vajdasági gyermekeknek új, megújított magyar abc's könyvet íratott a szerb közhatalosi kormány, amelyet Gyizalovics Veszelin, közoktatásügyi felügyelő írt. A belgrádi szerb közoktatásügyi kormány föl megválasztotta az új magyar abc's könyv íróját, mert a könyvben ilyenedé tudós költészek olvashattak. Az argen vana a homlok, a váll a mell, a has, a hát, az oldal és a csipő." Szegény vajdasági gyermekek!

Petőfi könyvtelenek elismerett ott is. A pozsonyi iskolai referátus 6440—922. sz. rendeletével a magyar ajku iskolákban megengedte Petőfi századi születésnapjának megünneplését.

A Himnusz éneklése imádság az utódalமாக magyaránál is. Az utódalமாக magyar egyházi beagaztatást azt, hogy a Himnusz a templomi szokások és szoltárok közé van felvéve, és ezen az alapon engedélyt kértek kormányaitól, hogy a vasárnap és egyéb ünnepi istentiszteletek alkalmával a hívók a Himnusz énekelhessék. Ugy a gyulahevári kormányzatának, mint a jogszólás kuluszminiszter meg is engedték a Himnusz imádságszerű éneklését, csak Csehszlovákiában nem hozták meg erre érdemleges döntést. Még végre a kassai tábla döntött egy igazítási bíróval kapcsolatban olykor, hogy templomban, istentisztelet közben, magyar hívők jelenlétében, igazítási szándék nélkül énekelve a Himnusz — imádság.

Ez aztán a gyönyölet! Egy észak-morvai cseh polgári iskolába ez évben csak egyetlen cseh gyermek iratkozott be és ennek az egy növendéknek pompás új egytelék emeltek, amelyre a költségvetésben 25 millió koronát irányoztak elő. Így cseh gyerekek egy iskolá az aztán kulturál igaz, hogy ugyancsak Csehszlovákiában száz, meg ezer magyar gyermek iskola nélkül maradt...

Egyesületi élet.

A főpénztáros közlése.

A Katalikus Iskola 1922. II. felévi és 1923. egész évi előzetesé díjakból, bár azok hozzávalóval való beküldésére meggyőzősük az öngyémeltőságra körrelveglé elrendele, az iskolai pénztárak részéről meg igen kevés folyt be. Így a pécsi esperesi kerületből egy iskolai pentár sem küldött be, míg a németi kerületből 3, a szentlőrincből 4, a siklósból 2, a gödéből 1, a bonyhádból 2 és a simononyiból csak 3 iskolapénztár tett leletet a fentebb jelzett püspöki rendeletnek. A többi kerületnek is alig fele küldött be az előfizesetti díjakat. Ez ezért ismételnem kérjük az előfizesetti díjaknak sürgős beküldését.

A kárpénztárosok a tagdíjakat sem küldik, holott most már nemcsak az 1922., hanem az 1923. évi tagdíjak is esedékessé válnak. Ez ideig csak a máriakémeti, szentlőrinci, pécsváradit és a gödrei esperesi kerületek köri pénztárosai küldötték be a tagdíjakat, holott pl. a dombovári, értenyi és szekszárdi esperesi kerületből még a régebbi évi 2 K tagdíjakból is van hátralek. Nehogy a 4378/1918. sz. püspöki rendeletben előírt s indokolatlan költség- és munkatöbblettel járó végrehajtási eljárás fogantatása iránt kelljen intézkedni, ismételnem felkérlek a tagok, hogy tagdíjait a köri pénztárosoknak hiánytalanul küldjék meg, a köri pénztárosok pedig a tagonként 30 K-t megfelelő kimutatás kíséretében a központiába küldjék be.

Folytatlag a következő összegek folytak be a központi pénztárhoz: Fricker Ede Hőgyész 225 K, Kárász 225 K, Sziebert Robert Pécs 225 K, Gubbócs József Fadd 225 K, Lengyel 450 K, Tengöd 225 K, Horváth J. Nagybecskerek, köri pénztáros 1200 kor, Kassád 225 K, Nagyhajmás 150 K (1923. II. felévre még 75 K pótlólag beküldendő), Tekes 225 K, Szadkád 75 kor, (1923. évre még 150 korona beküldendő), Czeller L. Döböröz 150 K, Lovasvárhelyi 225 K, Balvin L. 1271 K, Tiresi Polkai köri pénzt. 2166 K, Horváth I. Dorohátsáka 150 K, Püspök-nádas 150 K (1922. II. felévre még 75 K beküldendő), Polgár J. Kocsola 225 K, Herczegsbár 225 K, Almáskeresztúr 150 K (1923. II. felévre még 75 K beküldendő), Felsőnyék 225 K, Kisbudmér 225 kor, Tótfalu 225 K, Potony 225 K, Keszi 225 K, Villánykövesd 225 K, Krámpóc K. Mágocs 150 K (1923. II. felévre még 75 K beküldendő), Székelykőr 150 K, Szopok 150 K, Kisbátyvány 150 K, Komló 150 kor, Szilvási kor, olvasókör 150 K, Kárpáti Irénke, tanítónő, Pécs, 150 K.

A szentlőrinci esp. kerület róm. kath. tanítésülének özi közgyűléset Beck Lajos, esperes-elnök nyitotta meg, vázoló a pécsi, közp. gyűlést, melyben különösen a meggyőzősük ör. öngyémeltőságnak bizonyított beszedése hívta fel a figyelmét, amely beszéd iránymutatója a kath. tanítóság munkájának egész életének. V a g n e r János, helyesfai tanító gyakorlati tanítása, majd Szentkirályi Edének a hazug germekről tartott előadása és értékes tanúságot hozott a jelenlevőknek.* Az előadások után esperes-elnök a tanítésület figyelmébe ajánlotta S o m s i e h Sándor, keszűi új tanító saját készítésű számoló eszközeit, amelyek a gyakorlati

ostorozó viharán keresztül üden, tépetlen glóriával ragyog a Húsvét szimbóluma.

Az ember tragédiájának csodásan gazdag jelképe a nyághét, amelynek fájdalmas zordonsága a feltámadás lélekemelő sugárzóbenében oldódik fel. Két órában benne az út, az igazság, az élet, a tövises megárlatásos természetnyitő hatalma, a szenvedés megváltozó erője és minden fájdalom szépsége azoknak az áldozatoknak, amelyek a nagy célok diadala megkövetelt.

És miként a tizenegy tanítvány elindult, hogy

Fogjunk össze!

Ha tanügyi lapjainkat figyelemmel kísérjük, mindgyökörök ki ri a tanítás elkeseredettségé. Ez kitűnő embereknél talán visszatetsző, de mi, kik ez elkeseredés hordozói, nagyon jól tudjuk, hogy ez elkeseredettség nagyon is körülzárt, az a végül illi türelem, mely a tanításogot mindenkor jellemzte. Nem is voltak tanítók, ha tűrni és szenvedni nem tudnák. Ez egy végtelen nagy kegyelem a jó Istenről, mely nélkül hivatásunk betölteni nem is tudók.

A türelemnek is meg van végre a határa. Erre azonban nem gondol senki. Pedig, pedig a türelem fonalának elszakadásakor ne a tanításra vessék a súlyt, mint mindig, hanem önmagukra vessék azok kik a tanításog helyzetét javíthatnák, de akaratlan nem teszik.

Manap sok sérelem ért és ér bennünket. A leg-határozottabban merem állítani, hogy nincs a társadalomnak még egy olyan osztálya, melyet annyi arcú utas ér, mint bennünket. És ugyan ki tudná megmondani miért van ez így? Nem ellentét a hivatásunk magaslátán? Nincs meg a kelő képzettségünk? Vagy, van tán a társadalomnak még egy osztálya, mely többet, — jobban — és önzetlenebbül dolgozik mint mi? Az hiszem ezen kérdésekre mégsem találkozik ember, ki józanul, ma, igennel felelni mer. — Mi hát örökös séremlenünk igazí ok? Semmi más, mint egyeztetni az majdnem határtalan türelem, mellyel a Teremtő bennünket elhalmozott, másrészt pedig az a végtelen, saját sorsunk iránti nemtörődés és szeretetlen széthúzás, mely a tanításogot mindenkor jellemezte.

Magunkra vessünk tehát mai nyomorunkban, Mi önmagunk vagyunk ennek oka. Miért nem tudunk együtt gondolkodni? Miért nem tudunk együttérzési és főként, miért nem tudjuk egymást szeretni, szeretni úgy, mint erre bennünket Szt. János, a szereteti tanítványtani? Mi, mindez, meg nem változik, a mi helyzetünk sem fog megváltozni. Ezen okok szülői főként annak is, hogy egyesületi életünk meddő. Anyagi ügyeinkkel egyáltalán nem, — vagy úgy foglalkozunk, hogy eredményt elérni képtelenek vagyunk.

Ajánlatos volna, ha séremlenket körü gyűlésien-ken alaposan megárvánánk, veztünk és kívánságainkat a központ után, illetékes helyen nemcsak előterjesztünk, hanem azokat állandóan szorgalmoznók is.

A Kath. Iskola, a Kath. Kántor, a Nemzetvelés,

tanítványokká avasson minden népeket, úgy mi is, kath. magyar tanítók, hirdessék a Messiasz járás napjainak tanulságát, hogy a Istennek konokaságával szembehalazkodik inspiráció, a pénztártervek a templomokból kiboruló nemes felbátorodás, a csodavető szilid jóság, a példázatokba öltözött tanító bölcsesség pillanatnyi sorsa lehet a Golgota, megkö- tözött kéz, guny, szidalom és keresztje, de a feltámadás, az újteremtés gondolata annál magasabban szárnyal, minél mélyebb gödörbe hantolják el.

Ezt hirdessék nekünk a húsvéti harangok!

Alleluja!

Számpi Pál.

a Néptanítók Lajpa stb., stb. elég számú pontokat tartanak felszinen, melyekről nekünk tárgyalnunk, hozzá szólnunk kellene. Nagyon kívánatos, s mondhatnám elodázhatatlan volna, hogy természetbeli járandóságaink megváltási ügyével komolyan foglalkoznánk és feleltes hatóságunkat az állapotok megszüntetésére, szigorúan végrehajtandó intézkedéseket kérének.

A sok közül csak egy esetet ragadok ki példaképül, a tarthatatlan mai állapotokból.

A Visita Canonica és díjvelem értelmeben, minden szolgázdától, páronként járna nekem három liter bor. Ezt, ha jól tudom 1896-ban, a szőlők elpusztulásával megváltottatták, megváltották, Hering 20 fillérével. Ma azonban a legtöbb volt szőlőök tökö szőlőjét rekonstruálta, bort termel, melynek literét 70, 80, 100 koronával adja el és tanítóknak, papjának mégis csak egészen, 20 fillérével fizeti meg a bor járandóságát. Belátja azt, hogy ez nem egészen korrekt eljárás, de mert hatóságí intézkedés nincs, kérsere sem adja meg természetben. De válságösszeget sem hajlandó mást fizetni, mint a 20 fillért. Hivemink ma 56—60 koronát kapnak egy liter tejért. Eny nyit vasalnak be szigorúan tanítókultól a t, ennek ellenére arciparulás nélkül elhozják egy egész évi párber és borválság fejében tanítók járandóságát a 2 koronát, mond kétó koronát. Ennek sérelmes és a tanítóra lealazó voltát szintén belátják, de mert nem „muszaj” nem fizetnek másként. Az erkölcsi belátás meghalt, a jó és kötelességért ki- puszult az emberekből.

Nem hiszem, ha feleltes hatóságunknak mind- czelekről, úgy a maga meztelenségében, tudomása volna, hogy máris nem intézkedett volna. Úgybár, ennek is mi magunk vagyunk okai. „Nema gyermekek az anyja sem érti meg a szavát.”

Csak fölünk és egyedül csak fölünk függ hogy ez mind másként legyen. Akarunk kell! Az egy- öntétli akaratot azonban csak az együttetés, a tetés, erőszak és önzés nélküli igaz testvér szeretet fogja megszülni.

Hering József.

Püspöki rendeletek.

A f. évi február hó 20-án kelt III. püspöki kör- level a közműve tanügyi rendeletek tartalmaza: 1. a 682. sz. a tankötele koron túl levő la- kosság számára analabéta tanfolyamok rendezését rendeli el.

2. A 685. sz. egyesületi közgyűlés által fel- terjesztett javaslat alapján elrendeli, hogy a tanító- gyűléseken (akár egyes esereket, akár egyesületi központi) részvevő tanítóknak a fuvar és vasuti köl- ségeken kívül, az állami alkalmazottak részére ér- vényben lévő miniszteri rendelet alapján megjelölt napidíj is folyósítassék, és ennek megterítésére a rk. iskola pénztárakat kötelezi. Természetes, hogy ahol az iskola összes szükségleteiről a politikai köz- ség gondoskodik, ott a szóban forgó költségeket is a politikai közséig pénztárból kell kiutaltani.

3. A 688. sz. elrendeli Szabó Géza: „Magyar vi- harban” c. könyvnek az ifjúsági könyvtárk részé- re való beszerését, az iskolai pénztár terbére.

4. 690. sz. a közli a kath. gyermekvédelmi köz- pontnak 1923. szept. 15-iki határidővel lejáró és 100 000 koronával jutalmazandó következő pályaté- telét. „Az iskolák a gyermekvédelem mai állása és fejtelessék ki, mily mértékig lehet a magyar gyermekvédelem ügyének legyenges lendületé bizto- sítani és azt erkölcsi tekintetben hatályosabbá tenni.”

Egyesületi élet.

A főpénztáros közlése.

Folytatólag a következő összegek beérkezését nyújtjuk: Miszla 225 K, Nagyszokoly 150 K, Pince- hely 225 K, Győb 225 K, Ala 225 K, Fehér Fe- renz békldösi plébános 900 K, Bogdás 25 K, Köb- löny 22 K, Dunaszekcs 165 K, Hegyhátránc 225 K, Mayer József tamásí tanító 2400 K, Barátur 225 K, Nagyhajmás 75 K, Keszipuszta 150 K, Malom 225 K, Alsómegey 75 K (1923. évi előfizetési díj cimen 25 K 150 K kuldendő), Kánya 75 K, Nagyszokoly 75 K, Udvar 225 K, Tarlós János szekszárdi új tanító 1558 K, (a szekszárdi esp. kerületből csak a szekszárdi ta- gok, — de itt sem valamennyien, — fizették le hátrale- gos és folyó évi tagdíjait, ép ezért ez uton kértnek fel a tagok, hogy tagdíjaitka Tarlós János szekszárdi új-tanító, körü pntársos címére haladéktalanul küld- jék meg), Belmajor 75 K és Majs 225 K. — A nagyobb költségei okozó eljárás elkerülése érdekében igen kérijük a plébános, iskolaszéki elnök urakat, hogy a Katholikus Iskola előfizetési díjait a lehető leggyor- sebben küldjék be. — A körü pntársos felkeretnek, hogy azon tagokról, kik tagsági kötelezettségüknek mindezeig nem tettek eleget, haladéktalanul készít- senek egy pontos kimutatást (név, minőség, lakhely, mely évekről van hátralelában) s az egyesületi főpénz- táros címére küldjék be, hogy érdekeltek tagsági kö- telezettségüknek teljesítésére szoríthatók legyenek. Ezen kimutatások beérkezése után a lap után fellé- retnek a plébános, iskolaszéki elnök urak, hogy a püspöki rendeletnek megfelelő módon illetők fizetésé-

ból a tagdíjakat vonassák le s intézkedjenek, hogy a tagdíjak a körü pntársos címre megküldessenek.

Felhívás. A nm. Püspöki Kar elrendelte, hogy a Kath. Tanügyi Tanács a Rendszabályok és fogelmei szabályzat revízióját készíse el. A tanács a kérdés anyagának összegyűjtésével, feldolgozásával és elő- terjesztésével a Kath. Tanítók Orsz. Szövetségét bízta meg, amely felszólítja a kath. tanításogot, hogy a revízió alá eső kérdéseikkel gyűlésien foglalkozzék és kívánásig, határozatait juttassa el a szövetség főtá- rához. Egyésges és nyomatékosabban eljárás céljából ajánlatos volna a fenti kérdéseket a tavaszi körü gyű- léseken meg tárgyalni, a hozott határozati javaslatokat egyesületünk közgyűléséig hozni, hogy innen, mint az ország legnagyobb kath. tanítógyűlésének egyé- ges határozata menjen fel a szövetséghez.

Hírek.

Uj igazgató-tanítók. Zichy Gyula gróf me- ggyűlésű Erős József mohácsi elemi iskolai ta- nítót, a mohácsi belvárosi elemi és Bedics Miklós kántortanítót a somberek elemi iskola igazgató- tanítójává nevezték ki.

Tanítóválasztások és kinevezések Zichy Gyula gróf meggyűlésű, az iskolaszéki választást meg- erősítve, G l e n c s e r Teréz mohács-bel. I. sors. tanítónővé, L i e b e l t Rozát Duzsra II. sors. tanító- nővé, S z e n k Józsefet Pocsára, P r e t t Józsefet Kisújbanyára, R e s e h Jánost Császtára és F o d o r Ferencet Vásároszentgyára kántortanítóvá ne- vezte ki.

A magyar tanításog vezetősége a kormányzónál. A hazai erdős jogellő tanítóegyesületi vezetől- bíztottság Rakos István vezetésével küldöttségleg jelent meg a kormányzónál s átadta azt a felte- resztést, amelyben az összes tanítók és övönök ré- széről a hasonló képzettségű állami tisztviselőkkel egyenlő anyagi és erkölcsi elbánást kéri. A kormányzó megígérte, hogy azonnal értékelésbe lép a minisz- terelnökkel s amennyiben a tanításogal igazgató- lánsság történt, annak megszüntetésére mindent elkö- vet. Bizalommal van a tanításog iránt, amely en- nyen olyan munkása és biztosítási a jogrendek és békés fejlődésnek, mint a nemzet hadserege. Udvönsök tar- tana, ha a tanításog ellátását, a papiséghoz hason- lóan, a földbírtokreformmal kapcsolatban meg- lehetne oldani.

Hatalósám. Ismét elszakadt egy munkás élet fo- nala. A mult hónapban halt meg sok szenvedés után B e r o s Teréz párii rk. tanítónő, aki 35 évig működött Páriban. A falu népe, melynek jétékony anyaga volt, rajongásig szerette ezt a mintatantónőt s sze- retetelének azal is kifejezést akart adni, hogy az elő- zőleg házaan aranyozott neki. Áldás, béke porairál!

A kadhokikus iskolák kiállítására. A Kath. Tanító- egyesületek Orsz. Szövetségé az ez arában, országos kiállításat rendez a kath. iskolák tanítómű és tanító- nyaiszám munkáiból. A kiállításra, melynek címe: „A magyar nyelvzetérünk, már most felhívjuk keltársaink figye- lmét. Dolgozzunk és munkánk eredményeit vigyük a

künk kellene a vezetőknek lennünk és szavunknak döntő súlya birni. Ehelyett azonban sőt még melles dőnt, legfőbb érdeink megbantásait, érdeinknek semmibehevését kellett és kell tapasztalnunk. Evezideken át és még ma, évtizedes harcunk után is háttérbe szorulunk, anyagiakban megrövidítettek nemcsak a hasonló végzettségű tisztviselők mellett, hanem erkölcsi megálazással állami kártársainkkal szemben is. Sok, nagyon sok a mi sérülünk, bajunk és kivánságunk, melyek mind orvoslásért kiáltanak. És hol az orvoslás? A saját erőnkben. Tanítói önértéknél és a végzett munka értékének jogos tudatára készletnek, hogy igazánként sikra álljunk. Ha lelkes hívei akarunk maradni kath. iskoláinknak, akkor személyes érdeklődésüket sem kell sehohol keresnünk, mint a magunk erejében, amely — ha mindnyájan egygő leszünk — biztosan elvezet az óhajtott célhoz. Nekünk tehát a mi területünkön kell maradnunk és itt kell épígetnünk az összetartás, az egységbetörölés és a szervezettiségi biztos sáncait. És ehhez, hála Istennek, megvannak a mód. Itt van egy hatalmas szervezett, a Kath. Tanítóegyesületek Országos Szövetsége, amelynek programja: a kath. iskola a jövőben a benne hivatás magaslátán álló, anyagi és erkölcsi tekintetben jogos igényeiben lekielgített, megelégedett kath. tanító. És a szövetség egyrészt teljes erővel harcol a kath. tanítóság jobb anyagi és erkölcsi helyzetéért, másrészt a nehéz pályán rászorulókat számára szociális és tanítói jóléti intézményeket akar a saját erejéből létesíteni.

Hogy milyen sulya van máris ennek a szövetségnek, azt mutatja, hogy a püspöki kar részbe a „Rendszabályok” reviziójához szükséges anyag összegyűjtésére és feldolgozására. Ez pedig annyit jelent, hogy lényegében magára a kath. tanítóságra hárulnak a feladat, hogy a Rendszabályok sok bántó és holt anyag helyébe igazságos és elevenen lüktető életet vigyen. A szövetség a „Nemzetnevelés” utján szét is küldte már felhívását a kath. tanítóság egyeteméhez. Most már lényeg mirajunk a sor!

Ime tavaszi gyűlésünk programja adva van: egyrészt fontos feladatunk az Országos Szövetségnek teljes erőnkkel való támogatásával; a Rendszabályok akár anyagi, akár erkölcsi tekintetben szerelmes pontjainak megtárgyalása és a jelen követelményeinek megfelelő kiigazítása. Lendüljön fel tehát a természet ebredevelé tanítóegyesületi tevékenységünk, hogy közös munkával, cselekvő érdeklődéssel és ha kell áldozatokkal is biztosan haladassunk a cél: erős kath. népiskola és benne megelégedett kath. tanító — felé.

Számp. Pál.

A tanító és a régészet.

II.

Az első érdeklődés a régészet iránt már megvan. A második érdeklődés legyen egy igen rövidke képcske az oszkorból.

Az oszkort a talált oszkorból, emlékek nyomán korszakokba osszuk. Az ember első nyomaira a jégkorszakban akadunk Európában. A történelmi kor kezdetéig három nagy korszakot különböztetünk meg, u. m.: kőkort, bronzkort és vaskort.

A kőkorszak a legelső a legprimitívebb korszak, amint két részre oszlik: paleolitik és csiszolt kőkorszak és neolitik és csiszolt kőkorszak. Mind a két kor szépen van képviselve a pécsi múzeumban. Az oszkort természetesen kizárólag baranyai lelet, s így a mi szűkebb hazánkban Baranyában élt ősember emlékeit látjuk magunk előtt. Annak életmódját eszközeivel és szemléltető kép segítségével tanulmányozhatjuk. A csiszolt kőkör is gazdag: buzogány, kőbalta, kőkalapács, csiszoló és őrlő köb stb vannak segítségére tanulmányozásunkban. A két kőkör 25 ezerévnél foglalt magában.

Az egyes korszakok között lassu, fokozatos átmenet van egyikről a másikra. Ez vidékünkint változik is. A kőkori kultúra alapjában vége ugyan az északon, mint délen. Az ember ugyanazon fázisokon halad át mindkét helyen, csak egyik helyen rövidebb, a másikon hosszabb az időtartam.

A kőkori ember, műveltsége legkedveltegebb korában hegyzszakadékokban lévő barlangban, folyamparti üregben, földbe vájt veremben lakik. Kőborló, szakmányt íg. Társadalmi élet nincs. Kultúra sem. Ezköz a k. előtti természetadial állapotban, aztán kidolgozó csiszoló. Később fejlődik mindene. Hazánkban Német- és Franciászabályban mékaszaklú kunyhók épínek egész sáncokkal körülvéve. Ilyenekre Pécssett és Mecske-szabolcs körüli telepek akadnak.

Kőkori lelőhelyek a fontosabbak: Abaliget, Alsóindiszent, Magyarvadász, Mádcso, Ocsárd, Püspökszentzserébet, Rádfa, Szilvás, Zók stb.

Az érc feltalálása egy hatalmas lépés már a feltalálásban. Minden megváltozik, bár még ma van a régi nyomok. Az ipar egyesek életmódjára váltak, vele halad a kereskedelem, ezzel a karavánkereskedés létesül, mert van vonzó erő: a gazdaságos — és így fellép a társadalmi osztálykülönbség.

Ha a kőkorszak utolsó stádiuma művészetet fel is tud mutatni a kövek csiszolása által, az mégis semmi sem volt a bronz korszak igazán gyönyörű művészetéhez. Nézzük csak a pécsi múzeum bronzkori termében levő 26. számú szekrényben a vesők különböző fokozatait, csákány, buzogány, ékszerék, karperecek, karikák stb. szebbnél-szebb változatait és meggyőződhetünk a bronzkor műparáról.

A bronzkor agyagpára is igen fejlett már. Koronázott készíti az ember agyagpárgyáit, míg a kőkorszakban csak kézzel formálta. Az agyagpárgyék felülte díszítésének kezdete e kor, s a díszített edényeket mészbetétes edényeknek nevezik. Ez úgy készült, hogy a mélédeéseket csontporból készült péppel tömtek ki. Ezzel a technikával nemcsak poharakat, hanem nagy talakat is díszítettek. Gazdag lelőhelye ezeknek Zók.

A bronzkori ember lakása toban cölöpkéren épített haz egy körüláncolt földvárban volt. Tehát kőkorszak föld alá, bronzkorból föld fölé építettek.

Legközvetlenebb bronzkori lelőhely Birján, hol bronzkor műhely és telep volt. Innen igen sok bronz tárgy van a pécsi múzeumban. Érdemes azokat megismerlenni. Találtak még bronzkori dolgot a következő helyeken: Albertfalva, Belye, Ifafa, Püspökmező, Szentlőrinc, Villány stb.

A vaskor már a társadalmi életben is tetemes változást idéz elő. Kisebb törzsi államszervezetből, lassan hódító állam alakul ki. Megalakul a nemesi

és rabszolga osztály. Az ipar, kereskedelem és művészet fejlődik. Az emberiség szaporodik, fejlődik s megtelmezik a kultúrával és bezárja az oszkort az emberiség gyermekkorát.

Fejes György.

Tanügyi (gazdasági) iroda.

A Kath. Tanítóegyesületek Országos Szövetsége serényen dolgozik programjának megvalósításán. Ezen program egyik pontja: szociális intézmények létesítése. Ilyen házépítő, a kath. tanítóság által szolgáló, szociális intézmény a Szövetség által leállított tanügyi iroda. Az intézmény célját és ügykörét a Szövetség elnöksége a következőkben publikálta („Nemzetnevelés”, l. é. március 31-iki szám):

„Az intézmény, létesítését közérdek parancsolja. A katolikus tanítóság nagy szükségét érzí annak, hogy legyen egy hely, ahova mindenkor, minden ügyében bizalommal fordulhat.

Eddig ha valmit akart Budapesten, akkor úgy a közérdekű, mint a magánügyekben a tanügyi vagy a napilapok szerkesztőségéhez fordult. Eme helyeken minden jóakart mellett legfeljebb csak rövid tanácsokat adtak, utánjárásokat igénylő ügyeket nem intézhetek el. A legutóbbi szeremlyesen kellett az illetékos Budapestre felutazni, ami fáradságot, időtöltést és nagy költségeket jelentett.

Az Országos Szövetségünk által létesített „Tanügyi (Gazdasági) Iroda” azt a célt kívánja szolgálni, hogy hivatásrészéről rendelkezésre áll az osztánító-ságnak a Budapestben elintézendő ügyekben. Minden ügyet munkakörébe kapcsol és azokat a legkielégítőbb módon el is akar végezni.

A „Tanügyi (Gazdasági) Iroda” szociális intézmény. Hogy azonban önmagát fenntartassa és minden kivánságunk pontosan megtehesse, minden egyes elvégzett ügyért csak olyan honorálást kíván, amely a fenntartását biztosítja.

Az iroda munkaköre: a miniszteriumoknál és egyéb hatóságoknál levő ügyek szánomtatása, megürgetése; iskolák és tanítók részére szükséges cikkek beszerzése az ár és egyéb költségek előzetes beérdeése után. Egyezőval a „Tanügyi (Gazdasági) Iroda” a tanítóság oly központi szerve, amelyet minden budapesti ügyének lebonyolítására bizalommal igénybe vehet.

A „Tanügyi (Gazdasági) Iroda” működését március 1-vel megkezdte. Ennek támogatását és igénybevételét a katolikus tanítóság nagybecsű figyelmébe ajánljuk. Minden megkeresés a következő címre küldendő: Kocsán Károly, a Kath. Tanítóegyesület Országos Szövetsége, Budapest, IV., Ferenciek-teret 7., III. l. II. em. 11. sz. A „Kath. Tanítóegyesület Országos Szövetsége.” Üveges Kálmán elnök Kocsán Károly főtitkár.”

Egyesületi élet.

Főpénztáros közlése. Nyugtatta a következők összegék beküldését: Brunner András Pár 1935 K, rk. iskolai pénztár Izabellaföld, Sátorhely, Kajdacs, Pogány, Némethöl 225—225 K, Szauter József Magyarboly 60 K, rk. isk. pénztár Hórvárhelytől 150 K, Hórvány, Magyarhertelend 225—225 K, Pelérd, Húja és Maza 150—150 K, Szentlászló és Boldogasszonyfa 225—225 K.

A számvizsgáló bizottság tagjai felkértek, hogy a f. évi máj. 17-én tartandó választmányi és igazgatósági gyűlést megelőző napon d. u. 3 órakor a számadások felülvizsgálása céljából az egyházmegyei tanfelügyelőség hivatalos helyiségében megjelenni szivespedjenek, miután a gyűlés napján a számadások részletes felülvizsgálása nem eszközölhető.

Kérem. Baranya vm. népművelési titkára nagyon kéri az esperesi körök elnökeit, hogy tudassák velem a tavaszi gyűlésük idejét, amennyiben azokon résztvenni óhajtanak, hogy a népművelés főbb kérdéseiről tájékozassa a kártársakat. (Címe: Tóth Aladár, népművelési titkár, Pécs, Kir. Tanfelügyelőség.)

Bekérzett pályamunkák. Az ősi közgyűlésen kidolgozásra hárított pályatételre mindössze öt pályamunka érkezett be. A pedagógiai tételt senki sem dolgozta ki. A második tétellel: „A népiskola az irredentizmus szolgálatában” három munka foglalkozik, melyek a következő jellegűek által érkeztek be: 1. „Csak magunkban a hitbe, de egyszersmind bennünk is a felhámadási erő”; 2. „Népek nagysága szemléletben van”; 3. „Végletlen a tér, mely munkára hív”. — A harmadik tétellel, „A tanító szociális feladata” két dolgozat foglalkozik a következő jellegűek által: 1. „Hass, alkoss, gyarapíts; a hazá végre dert!”; 2. „Talpra magyar”. A dolgozatok jelenleg a bírálóbizottságnak vannak, amely a május 17-iki választmányi ülés elé terjeszti a bírálatot s a választmány dönt a pályadíjak odaítélésében.

Hírek.

Hanny Gábor prelatuskanonok e hó 5-én

életének 94. évében elhunyt. 1830-ban született s így a pécsi egyházmegyének neszora volt. 1852-ben szentelték pappá s öt év múlva vásárosdombi plébános, 1866-ban faddi, majd paksi, végül 1885-ben Szekszárd-belvárosi plébános lett. 1893-ban I. Ferenc József kanonokká nevezte ki. Éveken át volt egyházi főtanfelügyelő s ezen munkakört az öt jellemző gondos szeretettel és lelkiismeretességgel töltö-
lemző gondos szeretettel és lelkiismeretességgel töltö-

tötte be. Hogy a kath. ifjúság nevelését töle telhetőleg előmozdítsa és segítse, különböző kath. intézeteknél alapítványi helyeket létesített. Legutóbb is a pálosok betelepítésére adott felmilióllal nagyobb összeget. Altalános örökösül a pécsi püspököt nevezte meg azzal a kéréssel, hogy vagyonát a kath. iskolákra fordítsa. Áldozatkészsége sokáig őrizni fogja tartalmas és nemes életének emlékét.

Kinevezések. A megyéspüspök ur önaméltósága **Pinér István**, érteinyi kitanítót igazgatótanítóvá; **Kienle Deszöl Somberekre**, **Main Józsefet** Csebénybe kántoránitavá; **Huber Rozáliát** Páriba és **Keller Rozáliát** ugyancsak Páriba osztálytanítónőnek nevezte ki.

Felvétel az Americánumb. Az V. sz. püspöki körlevelé az Americánumb. való felvétel feltételeit a következőkben szabja meg: 1. A megyéspüspökhöz címzett belyegleten kérvényez **I. é. május 31-ig** nyújtandók be Komocsy István bí. kanonoknál (Pécs, Deak-utca 8.). 2. Csakis azon róm. kath. jobbonzítványú tanuló folyamodhatnak, akik az 1923/24. tanévben valamely pécsi középiskolába járnak. 3. Az intézet eddigi növendékeinek szülei egyszerű írásos beadványban — minden melléklet nélkül, — kérhetik gyermekeik további bentartását. 4. Az összes folyamodók kötelesek folyamodványaikkal együtt 5000 K-t befizetni az intézet pénztárába, mely összeg a felvétel növédekének beszámították; a föl-

nem vehetők pedig teljes összegben visszakapják. 5. A tartásdíjak a következők: készpénzben 24.000 K (fizetendő szept., nov., jan. és márc. 10-ig 6—6 ezer K-ás részletekben). Terményekben: 3 q buza (szép 15-ig beszállítandó a Türr malomban), 8 kg. zsír, 50 kg kukorica, 10 kg bab, 3 kg mosászsappan (minden szept. 15-ig szállítandó). 6. Azon felvételt nyújtóknak, akik helyüket nem foglalják el, vagy lemondásukat aug. 10-ig be nem jelentik, a biztosítékul befizetett 5000 K-t elvesztik.

Irodalom.

Az egyházi évrnek, ünnepeinek és szertartásainak leírása és megáruazata a művelti közönség számára. Irta: dr. Artner Edgar. A Szt. István-társulat kiadása. A hitudományi kar a múlt évben is megiradott Horváth-díjjal jutalmazta ezt a szép és alapos munkát, melyet a szerző leginkább a művelti közönségnek szánt, hogy bevezesse azt a kath. liturgia szellemebe. Olvasva a könyvet megismerkedünk az egyházi év csodálatos rendszerével, megismerjük azokat az eszméket és gondolatokat, amelyek az egyházi év különböző szakai és ünnepeit létrehozták és élteik s így megállítjuk az utat és irányt, amelyben az egyes ünnepeket, igaz kath. szellemben ünnepeinknek kell. A mű kiválóan alkalmas ifjúsági olvasmányknak is, ép ezért szeretettel ajánljuk a kath. olvasókörök és az ifjúsági könyvtárak számára.

Szent István Társulat

könyvkiadóhivatala és könyvkereskedése r.-t. fiókja.
Zenemű-, papír-, író-, rajz- és tanzer-paktár.

Apáca-utca 2. szám

PÉCS.

Telefon: 11-79. szám.

A mélyen tisztelt tanító urak figyelmébe ajánljuk dúsán felszerelt raktárunkat: **Pedagógiai, mezőgazdasági és egyéb szakmunkákból**, Ajtatóssági, ima- és énekes-könyvek, elmélkedések, szentbeszédtek, tudományos művek, rózsafüzérek, szentképek.

Ifjúsági iratok, színjátékok, regények és elbeszélések.

Egyházi és világi zene stb. stb.

Teljes könyvtár berendezéseket és könyvtár kiegészítéseket a legnagyobb gondal és körültekintéssel vállaljuk.

Legújabb jegyzőkönyvünk kívánatra készséggel megküldjük.

KATHOLIKUS ISKOLA

NÉPOKTATÁSUGYI HAVI KÖZLÖNY. — A PÉSEGYHÁZMEGYEI TANHATÓSÁG HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési ár:
Egész évr 150 korona.
Egy számszám 15 korona.
Meglelmi augusztus szeptember hónapok kivételével minden hónap 15-én.

Kiadóhely: Pécs, Papnövéde-utca 2. hóvá a lap szellemi részét illető minden közvény, valamint hírdetéseik és reklámok, is közzéadók. A kiadó: **KATYVÁR SÁNDOR** egyénielteli pénztáros ur címér Pécs, Szepessy-utca 3. szám alá küldendő.

Szerkesztőség:
Pécs, Papnövéde-utca 2. hóvá a lap szellemi részét illető minden közvény, valamint hírdetéseik és reklámok, is közzéadók. A kiadó: **KATYVÁR SÁNDOR** egyénielteli pénztáros ur címér Pécs, Szepessy-utca 3. szám alá küldendő.

Testvérek, hol vagytok?

Ha valamikor szükség volt a lélek táplálására, úgy ma, midőn a test ügyi ehezük, különösen szükség van arra, hogy a lélek táplálkóra erődíjék.

A kath. tanító a vallás által nyújtott lelki táplálékokon kívül ma hongan veszi a szükséges lak-, élelmi táplálékot? Vagy talán ma, midőn testileg a legnagyobb fokban nélkülözünk, nincs szükségünk a tanulásra, ismereteink bővítésére? Ma nem áll — és nem szükséges az, hogy a jó tanító holig tanul? Ma is áll, ma is szükséges ez. De hongan, miből tanuljunk? Ismeretes, hogy a legtöbb közülünk kénytelenek volnunk anyagi erők hiányában, egyetlen naplapunkról is lemondani. Könyvekről ma ne is tegyünk említést. Hongan, miből tanuljunk hát? Egyetlen, a mi rendelkezésünkre áll — már a kinek, mert ma ez sem minden tanítónak — a Néptanító Lapja, a havonként megjelenő Nemzetnevelés és a mi szerény csemetéink és saját tulajdonunk, a Katholikus Iskola, melynek érdekében gyenge, talán pusztaiból kiálló szavamat hozhatók emelem fel tanító testvéreim.

Ez a lapocskta a mi lapunk és szellemi táplálkozásunkat akarja szolgálni. Ha a Kath. Iskolán — újra ebredése óta — végig tekintünk, összeszerül az ember szíve, mennyire összezugsorodott. Ennek két oka van. Az első az anyagi és ezzel harram végső. Ma az évi 150 korona előfizetést díjbol nem lehet lapot fontartani. Segítenyi azonban ezen a bajon nagyon könnyen lehet. Az Elh. Hatóságoknak csak el kell rendelnie, hogy a közhelyek előfizetés három-, ha kell négyzserésre emeltessek, mert minden megeröltetés nélkül kikerül az onnan. Kulturális célra ügyi keveset áldoznak, inkább élvő, divatos öltözködésre, piperésre, melyvel a tanítóban és családjában csak növelik az elkieseredést.

A másik ok azonban mi bennünk van. Nézzük csak végig lapunkat és látni fogjuk, hogy annak minden sorát, elejétől végig, ma idem kivétel nélkül, maga a szerkesztő kénytelen megírni. Mi ez? Mit jelenten ez? Ez nem természetes és nem egészséges állapot. Ez közöny, ez bün önmagunk és tanító testvéreinkkel szemben.

Hol vannak eddigi vezetőink, világító fáklyáink, kik eddig is bennünket ifjabbakat vezettek, tanítottak, intettek és hiányos képzettségünket tollukkal is bővelítették? Kik buzdítottak, irányítottak? Hol vagytok Somsch Sándor, Bodonyi Nándor, Horváth Ignác és anyai sók, az irás kegyelmével megáldott, tanító testvéreink?

Tudjuk mi azt, hogy Öreg ember nem vén ember." Időjük, hogy a ti fáklyátok csak most kell, hogy világítsanak igazán. Csak elő hát azoknak! Ne rejtsétek magat, amidőn a legnagyobb szükségünk van tudást, tudásokat, tapasztalásokat véka alá. Ne tegyetek ti is úgy, mint egyik tanító testvértünk, kit egy asszony kért, hogy szépen előadott, esküszere szóló, éneket engedje át azon célból, hogy azt az ő tanítójának leírás céljából elvigye, azt felelte: "Vesződjön más is, míg én élek, az én énekeim más nem éneki." Vesződjön mi venülok és nálunkal ifjabbak is szivesek csak mutassátok meg az utat, csak világítsatok nekünk!

De ifjabb tanító testvéreim, hozzátok is szól szavam. Nem hinném, hogy nem volna, sőt biztosan tudom, hogy van közöttetek nem is egy, ki a tollat is forgatni tudja. Csak elő az azzal a pennával! Vessétek papírra gondolataitokat. Hozzatok elő az eszméket! Adjatok alkalmat arra, hogy azok nyilvánosan megfárgaltassanak, megbeszéltesseik, az eszeléges hibáktól megisztíttassanak és a nyilvánosság kórháiban át és át gyurva, tested öltönetek a saját és vele a Haza javára.

Pécsőgyházmegey kath. tanító Baranyából, Tolnából, Somogyból, sőt a megszállott területekről is, ne hagyjátok el a saját lapotokat, saját tulajdonotokat! Igaz, hogy lapunk maga is szegény, szerkesztője anyagilag nem honorálhatja a hozzá beérző cikkeket, dolgozatokat, de szentül hiszem és úgy is kell lennie, hogy kath. tanító azon munkáért, fáradságért, melyet tanító testvéreink és a kath. népoktatási emelése érdekében ez uton eszelészek, nem is vár anyagi honoráriumot. Ezen célok érdekében még munkával való tulhalmozottságunk mellett is találnak időt.

Tanító testvéreik! Mindannyiunk érdekében: ébredjétek! Munkára fel! Hallassátok szavataikat! Mindannyian tanulni, dolgozni akarunk, hogy beteljesedjék az a nagy mondas: "Magyarország nem volt, hanem lesz." Testvéri üdvözlétek!

Hering József.

A tanító a néprajz szolgálatában

Minden muzeumnak nemcsak az a célja, hogy az őskor, kőzkor, ujkor anyagát régészeti szempontból gyűjtse össze, hanem hogy a nép életét vizsgáló tárgyakat: a néprajzi tárgyakat is szorgalmasan gyűjtse leírásukkal. A kulturművelők a néprajzi muzeumokat sorozzák a legkívülb kincsek közé.

A pécsi muzeum összegyűjtött mindazokat a tárgyakat, melyek különösen a megye területén élt és élő népek művelődési fokára, szokásaira jellemzők és az illeto néphez a kihalt és élő emberiségbe való viszonyát, rokonságát mint kézzelgöhető lények megvilágítják és megállapítják. Alább közlöm rövid csoportosítást, hogy mit is gyűjtethünk:

I. Oszfalokozás. 1. Halászat eszközök. 2. Vadászati eszközök. Ide tartoznak az állathorból s csontból készült tárgyak, mint dokányzacsok, tarsoly stb. 3. Pásztorok. A pásztorok faragott botjai, furulya, tüllök, kobak, só- és paprikatartó, tükör és borotvatok, oster, karikák, fűző és evokánál, szolgata, tarisznya, stb. stb. 4. A pásztorélet fényképe, rajza, mintája.

II. Földművelés. Faeke, járom, csoroszlya, stb. Tülo, gereben, guszaly stb.

III. Háztartás. 1. A táplálkozás körébe vágo eszközök: cserép és faedények. Méhkas, ládák. 2. A ru-

házkodás előállítására használatos eszközök: motola, vetelő, vászón, mosósulyok stb. 3. Lakáserővel: zés: székény, himnelt ágymondó, régi polarszék, mécses, régi hutordarabok stb. Bőrmielő fényképe is.

IV. Ruházat. Felöltési a fej, törzs, derék, alsó végtagok és lábak fedésére szolgáló dolgok sokneműség. Ezeket lehetőleg használt állapotban.

V. Házi ipar. Ebbe a csoportba azokat számítáhatjuk melyeket a nép a maga használatára, de meg inkább kereskedelembe bocsát. Szalmából készült szakalyok, zsupor, kosár stb.

VI. Ünnepek. Ezek leírása. Bellehem, csillag, husvetyi tojás stb.

A tárgy fontossága s a muzeum messzemenő nemes törekvése biztosítja azt, hogy minden kártárs, ki bármit is összegyűjt a muzeum számára, a költséget, minden kiadását, melybe a tárgyak megszerzése került és erre igényt tart, a beküldés után azonnal megtéríti. Ha megszerzeni vagy gyűjteni ideje nem engedi, tegye meg minden tanító, hogy legalább erősítse a pécsi muzeumot, ha tud oly néprajzi tárgyat, mit megszerzeni lehet.

Fejes György.

Egyesületi élet. Választmányunk és igazgatóságunk ülése.

F. hó 17-én tartotta az egyesületi választmány, majd utána az igazgatóság tavaszi üléseit. A gyűlést, melyen a ker. tanf-k közül csak Bartina Ferenc, Horvath József és dr. Kápolnai Zsigmond a világi várh. Ignác víj. elnök nyitotta meg. A mult ülése egyezményének hitelesítése után Báter János titkár olvasta fel titkári jelentését, melynek során a választmány elhatározta, hogy az ez évi közgyűlést július 18-án tartja meg az egyesület és pedig vagy Pécsre, vagy Szekszárdon. A közgyűlést megelőzőleg 8 órakor szent mise, utána a módszertani szakosztály ülése, amelyen Somssich Sándor íg. tanító tart előadást a népiszkolai számtantáris körökből. A közgyűlés 10 órakor kezdődik; műsorán a hivatalos pontokon kívül dr. Akos Ferenc, Lassányi János és Számpál Pál előadása szerepel. Ezután titkár felolvassa a mult évben kiírt pályaművelekre békékezett dolgozatok bírálatát. Az első „Az irásbeli dolgozatok módszeres kezelésének pozitív eredményei” c. tételre egy dolgozat sem érkezett be. A választmány úgy határoz, hogy ezt a tételt újra kírja, dr. Igaz Béla, ehms. író, majd pedig a két közből átvette a gyűlés vezetését — a pályátétel jutalmazására 5000 K-t ajánlott fel. — A második, „A tanító szociális hivatása” c. tételre 2 dolgozat érkezett be, a nyertes mű szerzője Lassányi János, íg. tanító. A harmadik „A népiszkola az irredentizmus szolgálatában” c. tétel három dolgozatot k; nyertes Számpál Pál, képezési tanár. A pályanyertes dolgozatok vonatkozó bírálatot lapunk máhelyen közöljük. A választmány a jövő évi egy pályamű kiírását határozta el s a pályadíjat 10.000 koronában állapította meg.

Ezután Magyar Sándor, egyesületi pénztáros ter-

jesztette be jelentését, mely szerint a f. évben az eddigi bevételek összege 75.281 K 60 f., a kiadások összege 63.467 K 30 f., a pénztár jelenlegi készlete tehát 11.814 K 30 f. Az egyesület vagyona különben ma a lakáréknál 43.102 K 22 f. készpénzben 11.814 K 30 f. összesen: 54.916 K 22 f. Sajnálatos jelenti a pénztáros, hogy úgy a tagdíjak, mint a lapelőfizési díjak igen lassan folynak be. Így tagdíjhátralékok vannak a következők kerületébe: Pécs 570 K, németi 840 K, siklósi 1170 K, mohácsi 1890 K, németbályi 786 K, magócsi 1300 K, szigetvári 150 K, bonyhádi 90 K, dobóvári 433 K, simontornyai 1630 K, dunaföldvár 1410 K, szászvári 1342 K, völgysegy 1650 K. Ezen hátralékok meg is 1922. évre számk, mert is a pénztáros ujlóg kerüli a kéri pénztárosokat a jelzett összegek mielőbbi beküldésére. A lap előfizetésidőből 11.755 K hátralék van.

A pénztáros jelentése kapcsán szóba került a tagdíjak, a lap előfizetési díjak és a tiszteletdíjak felmérése. A tagdíjak elemelése azért van főleg szükséges, mert egyrészt igen lassan folynak be, másrészt hogy az egyesületnek legyen olyan tőkéje, amelyből majd a mai világban is támogatást adhat az esetleg rászoruló tagjait. A lap előfizetési díjak felmérése a nyomdai költségek állandó emelkedő iránya teszi szükségessé. A választmány úgy határoz, hogy a tagdíjakat 300 K-ra (amiből 200 K illeti az egyesületet) a K. Iskola előfizetési díjat szintén 300 K-ra (akik tehát a 150 K előfizetési díjat ez évre már beküldték, azok kéretnek meg 150 K-t bukudeni!) a titkár tiszteletdíját át, a pénztáros-tét, a szerkesztőt pedig 15 ezer K-ra emeli. Az 1923. évi költségvetés a következőképen alakul: számképezés: pályadíjakra 10000 K, a K. Iskola előállítási költségére 120.000 K, a tit-

kár t. díja 5000, a pénztáros t. díja 10.000 K, a szerkesztő t. díja 15.000 K, az íg. és vál. tagköltőkére 20.000 K, adományokra 22.000 K, előre nem látható kiadásokra 20.000 K, összesen 220.000 K. Fedeztet: készpénzmaradvány 3307 K 60 f., lakáréknál 1102 K 22 f., a Dunántúli Bank adománya 20.000 K, az Ehm. lakáréknáért adománya 2000 K, tagdíjhátralék 12.261 K, előfizetési díj hátralék 11.755 K, tagdíjak 800 tag után a 200 K 160.000 K, a Kath. Iskola előfizetési díjából 300 iskola után a 300 K, 90.000 K, összesen 301.425 K 82 f. Maradvány 79.325 K 82 f.

Az indítványok során Brunner András indítványozza, hogy keresse meg az egyesület a vallás-és közoktatásügyi miniszert, hogy a Visita canonikában megállapított természetben javak visszafizetését elrendelő végzését egészítse ki felbékéltető kizáró rendelettel. Hall Viktor indítványozza, keresse meg az egyesület a pénzügyigazgatóságot a tanítók járóadásának gyorsabb kiutalása tárgyában, hogy ne kelljen a kath. tanítószágnak hónapokig várnia jogos illemtényeire. Dr. Igaz Béla elnök szívesen vállálja ennek a kérdésnek illeto fórum előtérjesztését. — Ezzel a választmányi ülés fel-12-ker véget ért.

Utána az igazgatóság tartott ülést, amelyen előadta a választmányi határozatát.

□

Egyesületi pályázatunk eredménye.

(A bírálo bizottság jelentése.)

Az elmúlt évben egyesületünk 3 pályátételre tizött ki kidolgozása s jutalmazásukra dr. Igaz Béla ehms. főtanfőnököt ezer, az egyesület pedig ezer ezer K-t ajánlott fel. A pályátételekre békékezett összesen öt pályamunka. Szomorú ez a kicsiny szám, ha megmondjuk, hogy 8000 tanító tartozik az egyesület keretének, meg szomorúbb ez szám, ha rákicsinnyesnek rugott megérzés. Helyezése miatt nem bocsátokzatunk ezen okok bővebb fejtegetésébe, csak azt kell röviden megállapitanunk, hogy nincs munkavéde, nincs ambíció meg a saját, speciális hívatásukat érdeklő kérdések terén sem. Több munkavéde, több lelvenségét, érdeklődést.

A bírálo bizottság jelentéséből csak a nyertes dolgozatok bírálatát közöljük e helyen:

1. A tanító szociális hivatása. „Talpra magyar” jelgélvén: „A tanító szociális hivatásáról szépen és okosan ír, de a tétel nem meríti ki. Elvont általánoságokban ír hitről, kommunizmusról, idealizmusról, de nem jelzi, hogy a világnézetit harc e névben szeméjét a tanító hogyan fogja a gyermekek lelkeibe bele vinni, azok által felkészülten mehessenek az életbe. Egy nagy érleke van azonban: sokat és okosan olvasa. Próháziát s am. onnan merített, azt nemesen, görögül, dülkényen tudja elmondani. Nem azt dolgozta ugyan, ki egészen, amit akartunk, de amit ő akart mondan, azt szépen mondotta el. Ez alapon a dolgozatot díszreter, sőt jutalmazásra ajánljuk.” A választmány a pályadíj kiadása mellett határozott. A munka szerzője Lassányi János íg. tanító.

2. A népiszkola az irredentizmus szolgálatában. „Végtelen a tér, melyünk hátra-íj” jelgélvén: „A dolgozat nemcsak látnak közül, akik vére vereszenétek, magaslak ki, hanem megmutatja, hogy is igen értékes munka. Az első sortól kezdve éri az ember, hogy szerzője világsan gondolkodó fel, olvasott ember s

ha egyetlen eredeti gondolata sem volna, az idegeneket mind aجاتvára tette. Jól esően tapasztaljuk, hogy amit annyira kerestünk a dolgozatokban — itt megtaláltuk. Irodalma van s amit az irodalomban talált, azt megkereste az életben s amit az életben talált, az az övé. — Igen helyes érzékel fogta fel a kitűzött tételt. Az egyetlen, aki mint tanító dolgozta ki tételét. Programbeszédet helyett tanítási vázlatot ad, amely gerince a munkánknak s azért tisztelettel indítványozza, ne csak a díjat tételt meg neki s a t. választmány, hanem külön díszesben is rozsdítse tovább, hogy amennyiben a K. Iskolának módjában állana, közöljen néhány részletet, hogy a jövendő dolgozatoknak mintaképel szolgálhasson.” A választmány a bírálo bizottság indítványára értelmeben határoz. A pályamű szerzője Számpál Pál, képezési tanár.

A főpénztáros nyújtotta a következő beküldött díjakat: Graumann János Helyvetely 900 K, Szeitz József Turd 150 K, rk. ísk. pénztár: Willán, Bonyhádi 225—225 K, Kúlsőárpisztva 150 K, Szalka, Várdomb és Vékény 225—225 K, Fent Gyula Püspök-szentlászló 450 K, rk. ísk. pénztár Vasas 225 K, Kemény Andor Felsőker 450 K, rk. ísk. pénztár Kisjakabfalva 225 K, Gábor György Mecsekbeszabolcs 750 K, Plébánia hivatal Magyarézer 900 K, Ambach Mihály Dunakömlőd 179 K, rk. ísk. pénztár Magyarégregy 225 K, Kovács Antal Szakaly 225 K, Présing József 150 K, Abajégt 1800 K, Dolbovcics Ferenc Varga 1575 K, Zábri Alajos Püspökbagdó 225 K, Horacesek Endre Göröcsny 675 K, Plébánia hivatal Dombóvár 900 K, rk. ísk. pénztár Nagypál 225 K, Weisz János Püspökadás 300 K, Bódy Károly Babarc 675 K, Mohács-kyüv. igaz. 150 K, Mohácsi rk. hitk. 600 K, Plébánia hivatal Hosszúhetyű 450 K, rk. ísk. pénztár Magyarékeszi 75 K, Plébánia hivatal Máriaikéménd 450 K, rk. ísk. Püspökuszta 225 K, Pévold Vilmos Szajk 450 K, Kapossy Iván Nagypál 150 K, rk. ísk. pénztár Herezcsölly és Kővágóújtú 225—225 K, rk. ísk. pénztár: Kisdorog, Pererek, Magyarbóly, Ráctódtós, Ozfalva, Kisasszonyfa, Tésény, Tabód, Szilagy, Vókány 225—225 K, Siklós 150 K, Magyar-sarlós, Nagypárd, Magyarzentványa, Vászoroszentgál és Keszi 225—225 K, Gasparics György Németi 450 K, Szommer Gyula Grábéc 225 K, rk. ísk. pénztár: Lányevsek, Károlymaria, Kisherdent 225—225 K, K. Vitkovics Ferenc Szalka 150 K, rk. ísk. pénztár: Tevel, Felsőleperd, Illoca, Lapácsna 225—225 K, Nemeth Pál Garé 450 K, rk. ísk. pénztár: Tarros, Ivárdárda, Kishajmás 225—225 K, Sebő Pál Cíkó 450 K, rk. ísk. pénztár Dusz 225 K, Szemely 75 K, Lippó 225 K, Kumper Lajos Szakaly 1514 K, rk. ísk. pénztár Vászorosdomb, Nemetlörök, Pócsa, Egyházter 225—225 K, Véménd 75 K, Hird 225 K, Odallmand 225—225 K, Nyhácsárd 75 K, Apátyváros 75 K, Császta 200 K, Hang Nándor Baranyaszékgyörgy 800 K, rk. ísk. pénztár Dísőberény 225 K, Csobokapuzta 320 K, Sárók 225 K, Bár 150 K, dr. Kápolnai Zsigmond 160 K, Mucci 75 K.

Hirek.

Kinevezések. A megyéspüspök ur Onagyéltóságára Schwarda Gyula malomsó, Roch János göröcsny, 750 K, Tál regényháza, 750 K, H. Sándor pellerdi, Szilósi István szilvási és Kutynácz József, 750 K, Szabodonyi rk. tanítókat igazgató tanítókká nevezte ki.

KATHOLIKUS ISKOLA

NEPOKTATÁSÚJ HAVI KÖZLÖNY. — A PÉCSÉGVÁZMEGYEI TANITÓSÁG HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetés ár: Egész évre 150 korona. Egy szám ára 15 korona.	Kiadónáljelen: A. PÉCSÉGVÁZMEGYEI RÓM. KATH. TANÍTÓ EGYESÜLET.	Szerkesztőség: Pécs, Pápaiútcza 2. hely. a lap szellem- rendezését illető minden közlemény, valamint híri cikkei és publikációi a kiadónál. Az el- fizetési és a tagdíj díjak MAGYAR SÁNDOR egyesületi pénztáros úrnak Pécs, Szecepesy- utca 3. szám alá küldendők.
Megjelenik augusztus szeptember hó- napok kivételével minden hónap 15-én.	Főszerkesztő: SZÁMPL PÁL közredjel társ.	

Egyesületi közgyűlésünket közbejött súlyos akadályok miatt augusztus 21-re kellett elhalasztani. Már most jelezzük, hogy a közgyűléssel kapcsolatban három napes lelkigyakorlatok vannak tervbe véve!

Te Deum

magasztos hangjai szállnak az ég felé a nemzeti kultúra csarnokaihoz. Haladó ima zárja be az iskolai évet és ebben az imában az egész ország hite, reménye fohászkodik az égek Urához. Nehéz munkában együtt töltött tíz hónap után bucsuzik tanító és tanítvány, hogy a pihenőre szánt két hónap alatt új erőt gyűjtsenek a jövőre.

Az anyák, — a szelid lelki, imádságos szavu, gondos kezű anyák, — akik tíz hónappal ezelőtt reménykedő szívvel kísérték az iskolába gyermeküket, szomorgó szíveivel várják a Te Deum napját, mert úgy érzik, hogy ez a nap egy új feket jelent a jövő létárán. Szorongó érzések az arcukra ül, mert nem tudják, hogy a vérűkből sarjadzott emberpalánta fölfele, vagy lefelé lépett-e a nagy lépcsőn. A tanítóság sugárzó ölével, a jól végzett, becsületes munka örömeivel köszönti a Te Deumot, — őh nem azért, mert ez a robot végét jelent, mert a hálaadás és napja egy-egy mérőlépdővet jelez az emberiségnek a szép test, szép lélek, a harmonikus élet fele vezető tanítói hivatás rögös országútján. A társadalom úgy érzi, hogy ez a Te Deum ismét egy szeg a jövőért harcoló feyvereken.

Hálaima. — Te Deum. — zárja be az iskolai évet és ebben az imában mindnyájuk hite, reménye fohászkodik az Urhoz, mert jól tudjuk, mert mindnyáján érezzük, hogy sorsunk jobbra fordulásába velet hitünk elsősorban csak az iskola és benne a magyar tanítóság lelkes, példaadó munkájában gyökerezhetik és csak onnan vélethi táplálékát: a reményt. Csak az iskola tudja a beteg gondolatokat gyógyítani és azoknak meges irányt szelni. Csak az iskola tudja a sziveket megerősíteni és meghódítani az önzetlen hazaszeretlet eszményének.

Az iskolák dűledező kapuit és szürke falait nem díszítik virágoszoruk, nem öntözi virágos a magyar kultúra legszerényebb és legszegényebb munkásait, nem tombol a nép a sikerek láttán és mégis mindnyájunk szívében ott él a hála, a szeretet azok iránt, akik nehéz munkával, türelmelemmel, nemcs akarattal, hívó magyar lélekkel teszik fogékonyvá mindent szép, jó, nemcs és hasznos iránt Pannónia ifjú virágait.

A Te Deum hangjaival értekek is fohászkodik a magyarság magyar tanítóit!

— pl.

Hetvenöt év a kultúra szolgálatában.

Előttöm fekszik egy könyv, egy nagyrétékü jubileumi munka, melynek minden sora szeretet és odaadás a magyar katolikusok legregibb és legelőkelőbb társulata, a hetvenötéves Szent István Társulat iránt. Ez amint végvoglvasom e könyvet, meglevenedik előttem Krisztus Urunk gyönyörű példabeszéde a kicsiny mustármagról, mely idő folyamán hatalmas fává növekszik és akkor eljönnek az ég madarai és fészéket raknak ágain.

A Szent István Társulat a mult század történelmi értékű évében, 1848-ban alakult meg, de a kis mustármagot, a Társulat alapját, már 1844-ben ültette

el Fogarassy Mihály, nagyváradi kanonok, amikor „egy nevelési, épületes és felvilágosító könyvek terjesztésére alakított társulat szervezéséről” szóló felhívásában a kultúra szolgálatába hívja az akkor szunnyadó katolikus erőket. Ez a hívó szó, az alkori idők zajongásában egyelőre elveszett ugyan, de a lelkes főpap nem csüggedt és mikor beköszöntött a nagy átalakulás éve, 1848, a mustármag kicsirázott: a Társulat megalakult.

Fogarassy felhívásában már benne van a Társulat igazi esztemes, katolikus programja: az ifjúság nevelésének irányítása, a nép lelki üdüléséről

dések állandó nyilvántartása és tárgyalása. A f. é. májusi számban igen értékes cikkeket hoz a gazdasági népoktatás tagozódásáról, a gazdasági népiskolák kiépítéséről, a beiskolázásról, a házi ipari oktatásról stb. A lapot — melynek évi előfizetési ára 1000 K. — és amely munkatervére szerint, a népiszkolai gazdaságtan tanítás didaktikai elveit is tárgyalja, továbbá kiemelt figyelmet fordít a tanítási anyagok készítésére és tudásának mélyítésére s így igazán hűzágóptól a tanügyi lapok között — kartársaink meleg figyelmébe és szeretetébe ajánljuk. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Berettyóújfalú, Gazd. Iskola.

A család könyve. Irta Bilkei Ferenc. A Szt. István Társulat kiadása. — Olyan ez a könyv, mint a hűség, jó barát. Hasznos és életrevaló utasításokkal látja el a kath. családokat a családi élet ágas-bogas útjain. Az első rész az eljegyzésre és a házasságra vonatkozó tudnivalókkal foglalkozik; a második a házasséletről szól és a harmadik részben a házasság kínkeszes gyümölcsévé: a gyermekkel foglalkozik. Ezért különösen a telkészkedő papság, a tanítóság és a róm. kath. olvasókörök és ifjúsági egyesületek könyvtárainak meleg figyelmébe ajánljuk ezt a kis könyvcsekét, hogy utravalóul szolgáljon az életbe lépő, mindkét nembeli ifjúságnak.

Megvételre keresem: Joseph Koller: Prolegomena in historiam ep. Quinquecentiarum. Posoni 1804. A „Néplanoda” 1867. évi számai. A „Pécsi Lapok” 1869. és 1870. évfolyamát. A „Pécs” 1887. évfolyamát. Az 1886-ban, július 7-én kiadott 5 forintos bankjegyet. — Fejes György, muzeumigazgató, Pécs, Petzszelyem-u. 2/1. sz.

Irodalom.

A „Gazdasági Népiszkola” e tanügyi és közgazdasági folyóirat, mely az olah becsok irására elől megküldött volt kénytelen s amely hű esztendőig hirdette a gazdasági oktatásnak eszmét, most újból megindult. Programja ma is az, ami volt: a legszöfolu gazdasági népoktatás minél tökéletesebb kiépítése; a gazdasági népoktatásra vonatkozó összes kér-

Szent István Társulat

könyvkiadóhivatala és könyvtárkeskedése P.-t. fiókja.
Zenemű, papír-, író-, rajz- és tanszer-raktár.

Apáca-utca 2. szám

PÉCS.

Telefoni II-79. szám.

A mélyen tisztelt tanító urak figyelmébe ajánljuk dűsan felszerelt raktárunkat:

Pedagógiai, mezőgazdasági és egyéb szakmunkákból,

Ájtatossági, ima- és énekes-könyvek, címlekedések, szerbeszédék, tudományos művek, rzaszatiérek, szentképek.

Ifjúsági iratok, színjátékok, regények és elbeszélések.

Egyházi és világi zene stb. stb.

Teljes könyvtár berendezéseket és könyvtár kiegészítéseket a legnagyobb gondallal és körültekintéssel vállaljuk.

Legújabb jegyzéinket kívánatra készséggel megküldjük.

való gondoskodás, a hit titkainak megismeretése és megőrzetése. És ez a nagy program sorompója állította a katolikus magyarok legjobbjait, akik hetvenöt éven át zenitlen, kitartó munkájukkal ápolták, szerzetesekkel és ragaszkodással öngöztözték a kis csemetét. A csemete pedig évről-évre növekedett, izmosodott, lombosodott, mindig több és szebb gyümölcsöt hozott és lassankint elfoglalt a kat. kultúra szép-titkú madarát, — a hibuzgálós iradalmát, a kat. tudomány iradalmát, a kat. népmű iradalmát, a kat. ifjúsági és szepirdalmát, a kat. tanölyvi iradalmát, és fészket raktak az immar terebélyes fa biztos ágán.

De jöttek a viharok is! Gazdasági válságok, a világháború, a kommunizmus véres orkánjai tépdések, törledtek a esvakat és ágakat, de a fa szilárdan állott, a törések helyén befört a seb s a letört tagok helyett újabb, még erősebb ágak fejlődtek, mert a Gondviselés mindig adott olyan ferliakat, — Károlyi István gr., Ipolyi Arnold, Majláth György, Zichy Nándor gr., Kaposy József, Mihályfi Akos, Giesz Nándor gr., Erdős Károly — akiknek meg nem alkuvo hisüége, előrelátó bölcsessége, áldozatos munkaszeretele, a nagy elcökba vetite hitet, áldozatot,

Az iskolánkülvli népművelés.

Az esp. kerületek róm. kat. tanítóegyesületeinek tavaszi ülésén az iskolánkülvli népművelésről tartott előadásban tett ígéretemhez, híven a pap hasábjain önjától pótolni azt, amit egy előadás kezele meg nem bír volna. Tekintve, hogy nem vehetem részt minden esp. ker. tanítói ülésén, az iskolánkülvli népművelés egyes fokozatán kezdem.

Az iskolánkülvli népművelés fokozatai: egyes, sorozatos előadások, tanfolyamok, népfiskolák. Egyes előadások értjük, hogy egy-egy községben évente néhány (5—10) képművelés össze nem függő, valamely aktuális kérdéssel tartalmazó előadást tartunk, melynek célja a tárgyalás kérdé megfoglaltása mellett érdeklődést, vágyat kelteni a tanulás, a művelődés iránt. A sorozatos előadások közül tavaszgi tartók, hetenkint legalább egy előadással. Az egyes előadások külön-külön önálló egészet alkotnak ugyan, de az összes előadások között mégis összefüggés van, anyaguk összeállítását háttérözött céllal történik és egy zárt egészet képeznek. Tanfolyamok szintén östöl tavaszgi, 4—5 hónapon át tartók, hetenkint 2—4 előadással. Itt már nem kiszakított kérdésekről, hanem tárgykörökről van szó, ép ezért az anyag megvalósítása nagy körültekintést igényel. A népfiskolák az iskolánkülvli népművelés legfelsőbbfokú intézményei; úgy, vagy két éven át, éventenkint 4—5 hónapon keresztül, naponként 2—3 óra, éventenkint összesen legalább 255 előadási óra. Ezek már rendszeres tantervvel és ennek megfelelő órarenddel dolgoznak. (Népfiskolák tanterveit a lehat szer. vezény, amely elnevezésnek, illetve népművelési fokozatnak a feltétele szintén az egyhuzamban tartott, legalább 255 előadási óra. — Szerk.)

A sikeres népművelési munka alapja a helyesen, a körülményeknek megfelelő fokozat kiválasztása. E tekintetben tanácsot adni, csak a helyi viszonyok teljes ismeretével lehet. Irányadul két szempontot vehetünk: az előadók és a nép műveltségi fokát,

megállapításokat árán is tovább ápoltá és védte a Társulat ügyét.

Ennek a 75 éves küzdelem, de diadalmasodó multnak történetét tárja elénk az előttem felkötő könyv, melyet Erdős Károly, a Társulat jelenlegi vezérigazgatója állított össze. A külső formájában is a jubileumot hirdető, komoly tárgyilagsággal és tartalmi gazdagsággal megírta mi a magyar bibliográfiának is remeke, mert szerzője a téren is szinte egyeduralkodó módon és teljesességgel tárta fel a Társulat fejlődését és iradalmi működését. Igaz és őszinte mértékkel, meleg és megbízható szeretettel állapítja meg mindenkinék érdemét a háromnegyzedádos építő munkában, de én úgy érzem, hogy saját magával szemben nagyon mosoha volt. Mert mi tudjuk, — ha nem is vagyunk közvetlen közelében, — hogy az ő keze sok-sok jeltelen hóvetelét el abbán a monumentális épületben, amelynek homlokzatán immár az Eglyház fejének címere díszlik. Amikor tehát mi a pécsi egyházmegye kar tanítói, jubiliárius tized gyútluk sziveikben a 75 éves Szent István Társulatnak, e tüz meglévele és fényével szeretettel övezük őt is! Tartsa Isten sokát az Eglyház, a Haza, a Társulat, mindnyájunk javára. Számpál Pál.

részek lakóit kell tanítani. Mivel pedig a népművelési munka célja felte a falu kultúrájának védelme és emelése, azért az általános ismeretek mellett a füstly ezekre a helyi ismeretek fordítandó. Ezeket a szükséges helyi ismereteket pedig hallgatóságunk minőségé szajba meg; úgy hogy az első lépés a hallgatóság biztosítása, művelődési igényeinek kúphatolása és megfoglaltása volna. Ha a szükséges biztosítás megvan, az Eglyszűrlő Ha egész kicsi körzék össze, kell hívni néhány értelmesebb és tekintélyesebb polgárt,

megbeszélési velük az ügyet s a többi rajuk izni. Ha van valamiféle egyesület, ennek vezetőségével érintkezésbe lépni, megmagyarozni neki a kérdést és annak szükségességét s aztán rajuk izni a további. Ha meg van a hallgatóság, akkor beszélgetés körber könnyű szerrel kivehetjük belőlük a zószót a kérdéseket, amelyek érdeklik s akkor beszélgetési tárgyak megállapítása, amely munkáról legelőzebb.

Tóth Aladár,
baranya vm-i népműv. titkár.

Egyesületi élet.

Nemes példa.

A napokban levelet hozott a posta szerkesztésű ségünk címére. A börtönből egy ezkeronas és az alábbi sorok kerültek elő:

Tekintetes Szerkesztő Ur!

A „Katholikus Iskola” május 30-iki számában olvastam „Testvérek, hol vagytok?” című cikkekkel. Rövid, de jó. Hogy miért rövid tudjuk.

Azt olvassom: „Ez a lapocská, a mi lapunk, szellemi táplálékunkot akarja szolgálni. Ha a mi lapunk, erkölcsi boldogságunknak anna megmaradásáról gondoskodik. Mondhatjuk ugyis, hogy a mi közös gyermekünk. Hisz munkánk által született és munkánk által tartja nem magát. Ha pedig a mi gyermekünk, tegyük elterelés, adjunk neki táplálékot, úgy anyagilag, mint szellemileg. Előszörben adjunk anyagit, táplálékot, hogy nagyobbra fejlődjék és akkor a szellemi táplálékot majd elbírja. Ezért bátor vagy szerkesztő ur címére 1000 koronát mellélnék is! Indványozni, hogy kötelezések minden tanító, ki magánok valija e lapocskát, ugyanakkora összeg beletérésére. Így aztán fejlődni fog és lesz tényleg a mi közös gyermekünk, a mi — lapunk.

A tanítóság mindig koplalt, mert mások úgy akarták, koplalion most egyszer, mert maga is akarta. En határozottan írom, hogy egy hónap alatt mind a egyikünk megfoglalt a mi közös gyermekünknek az 1000 koronát. Nem is olyan sok, csak két litó kenyér. Ha már magamnak 9 ferjél kell gondoskodnom, úgy azt hiszem, ahányan vagyunk tudnak az egyről gondoskodni és azt életképesen termi. Nem képzelték el tanítót, aki ezt elenezné, vagy ha van, akkor nem tanító.

De aztán legyen tényleg a szó szoros értelmében a mi lapunk, mely minden ügyünket, panaszainkat és szellemi táplálékunkat felkarolja. Azt senki meg ne nyírálja sem tartalmilag, sem terjedelmileg. Ne törődjék azzal, hogy az igazság fája, Hadd fájjon annak, akinek fája.

Ne várjuk a községtől az előfizetést, a támogatást, mert az lealázó és sok kellemetlenséggel jár. Ne nézzük, hogy a községek mit csinálnak most. Ne nézzük azt, hogy kulturális életkor nem áldoz. Azelőtt is úgy volt és mindig is úgy lesz. A kabátos ember mindig tükse volt a szemében. Ne forsorozuk az ügyet olyan helyen, ahol azt meg nem értik. Tegyük magunk is egyszerű lapocskát, magunkért.

A másik ok, hogy a lapocská olyan kicsi, — írja a cikkeske, — hennünk van. A lapocská minden sorát a szerkesztésnek kell megírnia. Igaz, Hányoznak az eddig volt vezetők. Hogy miért hiányoz-

nak nem tudom, — azaz, hogy tudom. En ugyan csak egyet ismerek személyesen azon falyak és vezetők közül, kinek tula a legjobbak közül való. Hogy miért vonult félre, meg lehet tudni.

Sanyi bácsink! az azzal a pénzával, ne vonulj félre, akármilyen nagy a gyűlölet. Lépj közömben urjal! Vezess!

Krisztus Urunk Isten fia volt, mégsem tudott minden embernek kedvére tenni és — fölfeszítették. Mégion az az idő is emlékeztet, amikor az általam köztel szemvételnek írt foglak látni. Tanítotestvéreim érdekében tett meg Oklaxs, tanitis, mint ezelfett feltett. Ne törődj azokkal, kik eretlen elméjükkel tudnak az erdigi egyetértést. A többség veled van, megért és várja tőled a vezetést. Dolgoz mértünk és nekünk is mi követni fogunk és dolgozni.

Kartársak! Testvérek! Fogjunk össze, értsük meg és beszéljük egymást. Munkálkodjunk a dolgozzunk és Isten áldása lesz nemes tetteiszeink.

Hahn Sándor,
kintanító.

Közreadtuk az írást, mert nemes szív sugallta azt. Közreadtuk, hogy mint nemes példa álljon az egyházmegye tanítósa előtt Hissziuk, hogy a példa, melyben talán legszegegyebb kartársunk állított elénk, sok-sok követőre talál. Nem szegélyzik ezt az önkéntes adakozást, előfizetést, mert ezt látjuk nagy és sokkal erősebb anyagi alapokra fektetett tanügyi lapunknál, pl. a Néptanítók Lapjánál is. A Katholikus Iskola a mi lapunk s ha ezt hiszünk és szeretettel valljuk, akkor hiszem, hogy az előttnk álló példa sok követőre talál. Hahn testvérünk megtalálta az orvosos módját. Kövessük! Tanító testvéreik! fizesse telek elő saját személyetekre is a ti lapotokra! (szerk.)

A siklasi esp. ker. tanítóegyesületi közgyűlése.

Nevezett tanítóegyesület az ok. közgyűlést máj. 24-én tartotta meg Magyarbolyban. A gyűlést Koch Ede, vilányi espres nyitotta meg a jövő magyar iskola feltélen vallás-erkölcsi és nemzeti szellemet hirdető beszéddel. Schmidt Vilmos, sílősi új. titonak a kántorszövetségről tartott előadása nyomán a közgyűlés a következő határozati javaslatokat hozta: 1. Irjion közbe az a tanítók kar, valamelyik a Tanügyi Tanács, hogy a kántori illetménynek ne számítassanak be a tanítói fizetésbe; 2. a stódiájuk megállapításán engedekessék meg az 1917. évben megállapított díjakat aranyparitásában kéri. Tóth Aladár, népművelési titkár, előadásban a népművelési munka fontosságáról és annak szervezéséről szözlött. Velledits László, harkányi tanító, a Népiszkola c. felolvasásában népművelési elhárítástól tárgyalta és két határozati javaslatot terjesztett elő,

KATHOLIKUS ISKOLA

NEPOKTATÁSGYI HAVI KOZLÖNY. — A PÉCSGÉVHÁZMEGYEI TANHATÓSÁG HIVATALOS KOZLÖNYE.

Előfizetési ár:
Égész évr: 150 korona.
Égy szám ára 15 korona.

Megjelenik augusztus szeptember hat napok kivételével minden hónap 15-én.

Kiadóhely: Pécs, Apáczai úton 2. sz.
A PÉCSGÉVHÁZMEGYEI RÓM. KATH. TANÍTÓ EGYESÜLET.
Felolvasó: SZAMPL PÁL
Képzelti tanár.

Szerkesztőség:
Pécs, Papnövelde-utca 2. hová a lap szellemi részét illető minden közlemény, valamint hirdetések és rakamások is küldendők. Az előfizetési és a hirdetés díjak ALÁVONÁSOKAT csejlesztés pénztáros ur címére Pécs, Szepessy-utca 3. szám alá küldendők.

Meghívó

a „Pécsgevházmegyei Róm. Kath. Tanítóegyesület”-nek 1923. évi augusztus hó 21-én Pécselt, a Belv. Kath. Kór dísztermében tartandó

közgyűlésere.

A) A közgyűlés előtt:

1. Fel 8-kor szent mise a Székesegyház népolatáránál.
2. 8-ór rövid választmányi ülés.
3. 9-ór 10-ig a módszertani szakosztály ülése.
4. 10 órák közgyűlés.

B) A közgyűlés tárgyszorai:

1. Elnöki megnyitó.
2. A mult ülése jökönyvének felolvasása és hitelesítése.
3. Dr. Akos Ferenc szentszéki jegyző előadása: Egy modern nevelő vezetőlétközlőlati (Poerster Fr.).
4. Titkár és szakosztályok jelentése.
5. Számla Pál tanítóképzőtani tanár előadása: Az iskolán kívüli népművelés feladata, fokozatai és szervezése.
6. Főpénztáros jelentése és az 1923. évi költségvetés jóváhagyása.
7. A számvizsgáló bizottság jelentése.
8. Lassányi János íg. tanító előadása: A „Rendszabályok” revíziója.
9. Új pályázatok kitűzése.
10. Indítványok, melyek legalább 8 nappal a közgyűlés előtt az elnökséghez beérkezettek.

Pécs, 1923. augusztus 20.

Dr. Igy. Béla, s. k. Elnök. Báter János, s. k. Titkár.

Tekintettel a rendkívüli állapotokra, társas ebéd nem lesz s így mindenki maga gondoskodik ellátásáról. Külön meghívó kiadati nem fog.

Lelkigyakorlatunk.

Az évről-évre szokásos tanítói lelkigyakorlatokat ebben az évben is megtartjuk annyi inkább, mivel ezket ismételtén többen öhajították. A lelkigyakorlatok helye a Pius internátus, ahol a résztvevők teljes ellátást kapnak. A lelkigyakorlatok időtartama három nap aug. 21-én, 22 és 24; megjelenés a Pius internátusban aug. 21-én, a közgyűlés napján este. A tartásdíjra vonatkozólag egész bizonyosat nem kö-

zölhetünk, amennyiben a mai árhullámzás mellett két héttel későbbi időpontra biztos számítás nem végezhető. A Pius internátus vezetőségével történt megállapodás szerint a három napra szóló tartásdíj előreláthatólag, — amennyiben a jelenlegi árszintben lényeges változás nem történik, — 12—1500 K. lesz, ha azonban lényeges emelkedés, esetleg csökkenés állna be, akkor ez a díj az árváltozások megfelelő mértékben változik. Aki a lelkigyakorlatokon részt kíván venni, az ebbsli szándékát a Pius Internátus Főt. Házfőnökségnek íg. hó 15-ig jelentse be azért, hogy ha 30—34-nél többen jelentkeznek, akkor a Főt. Házfőnökségnek ideje lenne azokat értesíteni, akiknek már nem jutott hely. Reméljük, hogy kedves kartársaink örömmel ragadják meg ezen kedvező alkalmat lelki megújulásukra és igénybe veszik a 30—34 helyet.

Az ifjusági vöröskereszt.

A mozgalom eszméje tulajdonképpen idegen eredetű. Amerikából indult ki, ahol az ifjuságok a háború alatti jötkénykodási tevékenységét nem szüntették meg a háború végétől, — hanem továbbra is a vöröskereszt szolgálatában működtek, a kőben az erőfejti és karu fűdalom és nyomor elleni küzdelemben. Idegen eredeti és mégis annyira a mi viszonyainknak megfelelő, hogy ha soha máshol nem keletkezett volna — Csonka-magyarországon kellett volna keletkeznie.

A mozgalomnak három olyan jelzava van, amely három jelző az egyedüli varázsigé hazánk képenek megváltoztatására: **S z e r e t e t, m u n k a, e g é s z s é g!** Ennek a három szónak értelme és gyakorlatára tanítja az ifjuságot. Ezen három szó után pedig csak még e g y e t tegyünk, — „a házzért!” — és megvan az a programunk, amely ha semilyen egyesület sem volna, minden tanítónak — minden nevelőnek, minden gyermekét szerető magyár apának és anyának egyéni programja kellene hogy legyen a nevelésben.

Várjon nem-e a háború által felszabadított létfeltartást ésötön födelmelet eszközre az „ifjuság” a mely egyik legnagyobb belső ellenségünk? — Nem-e ugyancsak a háború másik szörny következménye, — a „dekklós” hasonmás? — a minél kevesebb munkával, esetleg mások keserve árán is szerzett jöletnek hajszolása a másik?! Nem-e ezek azok amelyek az önjölet delibábival csalogtatják az

meg egy szavazattöbbséggel a hitközségi tanács. A „Tolnamegyei Újság” szerint a választást szenvedélyes korteskedés előzte meg.

Érdekes pályázati hírdetés. A törvény értelmében a megüresedett tanítói állásokra nyilvános pályázatot kell hirdetni. A legtöbb esetben az állást betöltő hatóságoknak már a pályázat kiírásakor megvan a felüljük s így a pályázók nagy része sok hiábavaló munkát végez és sok koronát dob ki hiába. Ebből a szempontból érdekes és talán követségre méltó az egyik borsodmegyei községnek a megüresedett kántortanítói állásra kiírt pályázati hírdetése. (Népt. Lapja 21—22. sz. 1190.) Ennek a pályázati hírdetésnek a végére, — nehogy a pályázni akarók hiába törjék magukat, — odajegyezzük: „az állásra az elhalt kántortanító fia is pályázik”.

Irodalom.

Nógrádi Kultúra. A hajdani Nógrádmegyei tanügyi úrból meginđült Nógrádi Kultúra címen. Kibontott zászlaraja, melyet ellenséges lehelletű földön lobogtat, a tanítói önzert, a népvelőelő öntudatnak életös lényvé való fejlesztését irta. A lapot Sümei Emil, felelős, Vadkérthy Béla és Vargha Imre társzerkesztők szerkesztik. A júniusban megjelent 1—6. szám gazdag tartalmában ott találjuk a lap születésének történetét és ebben mindazokat az áldozatos férfiakat, akik szívtőlön viselik a nógrádmegyei tanítóság sorsát és vele a megye kulturális fejlődését. A cikkek között Sümei Imre: A tanító nevelő munkájáról értekezik s azt fejteti, miként viselkedjék a tanító, hogy az akaratán kívül eső nevelő munka is minél több pozitív eredményt hozzon. Vadkérthy Béla: Mozaklépek a magyar költészet c. cikkében Petőfit, mint a korát túlszárnyaló vást mutatta be. Vargha Imre: A tanító politikája c. cikkében az irredentizmus tanítói politikáját sürgeti. A fűzetet Stampay Miklós és N. Pap Deszö a Magyar tanítókörül Szókö költeménye, továbbá a tanítói Bevirium c. alatt ködexszerű összefoglaló rövid gondolatok, tervek és irányítások élelték.

Hírek.

A két elemi iskolák évrő vizsgálatai az egyházmegyei főtanfelügyelőség rendelete szerint azon iskolákban, ahol a kir. tanfelügyelő az évi látogatást még nem végezte el, csak június 20. után tartatnak meg.

A középiskolai felvételi vizsgálatok új rendje. 1919 óta a középiskolák I. o.-ba csak sikeres felvételi vizsgálat alapján léphetnek a növendékek. Ezen vizsgálat ideje eddig augusztus utolsó napjaiban volt. Most új rendet jelent meg, mely szerint a középiskolák (ímm. v. real) I. o.-ba lepmi kivánók június 22—23-án tartoznak jelentkezni az illető intézet igazgatóságánál; a felvételi vizsgálat írásbeli része június 25-én, szóbeli része pedig 26-án tartandó.

Kántorválasztás. A széksárd-belvárosi kántori állásra Petz Herbert, állásnéküli kántori választotta

Megjelentek az új iskolai nyomtatványok!

Azonnal rendeljék meg a katolikus elemi iskolák vezetői a vallás és közoktatásügyi miniszternek az iskolázatási köteletség teljesítésének biztosításáról szóló 1921. évi XXX. t. c. végrehajtási utasítása alapján elrendelt a katolikus iskolák számára készült alábbi nyomtatványokat:

Fűvételni napló, Előmeneteli és anyakönyvi napló, Haladási napló, Mulasztási napló.

A júliusi beiratásokhoz már most megrendelhetők a

Szent István Társulat könyvkereskedésében
Pécs, Apáczai-utca 2. sz.

egyeseket romlásba döntik a közt és így természet-szerűleg pusztulásba viszik az „egészt” — az okozókat együtt? Találkozunk-e ma valakivel aki — jogosan vagy jogtalanul — ne panaszkodna? Találkozunk-e csak egy emberrel is, aki nem szorongó félelemmel, esetleg kétségbeeséssel beszélne állapotokról és ki volna az, aki azt merné remélni, hogy farsadalmunk és így viszonyaink mostantánban lehet átalakítani? Ha valaki ilyen reményekkel fogna erőszakos munkához — és csak ilyenhez foghatna, ép oly katasztrófiát idézne elő, mint az elmult szörnyűségek. Áldozat, önfeláldozás, fanatizmussal keressél vti, utolsó lehetőség el nem hagyott akarat és hit, mérhetetlen önmegtadás kellene az átalakításhoz. És hol van ez ma? Az áldozathozára, önmegtadázásra kétségbeesés kicsiny csapatát elhújná az önköz serege — a szorongó hatalmának is áttörhetetlen páncél — az ágyúk erejét is megbénító hatalom, az „ön é r d e k”.

Csak lassu, generációról generációra szoló javítással haladunk előre. Tanítsuk meg az új generációt, hogy csak boldog államban lehet boldog az egyed. Tanítsuk meg, hogy az állam mi vagyunk, valamennyien együttesen. A köz jó és károsait minden ember. Tanítsuk meg, hogy a nyomorak, fájdalom minden pillanatyit enyhítse, évizedekkel ragadja előre a közt a javulás felé. Tanítsuk meg, hogy a szereteten való minden szemernyi önmegtadázás helytelenül gyümölcstől hoz, a köz javulása állal. Tanítsuk meg örülni a mások boldogságán. Tanítsuk meg, hogy saját boldogságánál is nagyobb öröm — másokat boldoggá tenni. Tanítsuk meg, hogy a hibát nem büntetni, hanem legelőször javítani kell. Tanítsuk meg megbocsátani. Tanítsuk meg a rosszt az jóval fizetni. — tanítsuk „szeretni” igaz, krisztusi szeretettel.

Tanítsuk meg az új generációt dolgozni. Dolgozni a munkáért magáért — az előrehaladásért. Tanítsuk meg, az érdemeket látni a jutalmat, nem csak az anyagi haszonban, — tanítsuk meg idealistának lenni. Tanítsuk meg akadályokat leküzdni csak azért, hogy dolgozni lehessen s nem megállni a terve vti munka előtt azzal, hogy — „nem lehet”. Tanítsuk meg szorgoskodni, értémei szorgos felépíteni, mindig előlra a kudarcok, ohaszok ellenében az akaratot. Tanítsuk meg, hogy a közt való munka és a megélhetéssel való küzdelemhez tartozik.

Hogy pedig a szervezet kibírja a ráórt terheket, tanítsuk meg ápolni és teszt, fejleszteni teljesítő-képességet. Tanítsuk meg ügyelni, ápolni és javítani a közösségre.

Van-e tanító, aki iskolánkban nevelő programjában a hazánk ennél jobbat, ennél többet akarhatna vagy tudna adni? Van-e magyar tanító, aki Magyarországot nem akarná ez a program megmenteni? Ha nemzetünk ilyeneképpen lesz felkészülve, lesz-e aki ellent tud nekünk állani. Az „egész” nemzet lesz a mi serögünk, törhetetlen „lelke” lesz minden gyermekeinknek, — a munkánk és tudásunk lesz a gyermekeink hatalma és „önfeláldozás” lesz a páncélunk. Fel hit magyar tanítók! Fel a „magyar” ifjúság vöröskereszt szavával. „Szeretet, munka, egészség — a Hazáért!”

Klug K. György,
képezdi tanár.

Egyesületi élet.

Akik megértették és követik a példát.

Hahn testvérünk hívó szava és példája utat talált a kártársak szívéhez s azok megértve a szót, igaz testvéri lélekkel sietnek kis lapunk segítségére. Igaz, hogy kicsi még a tábor, de hiszünk, hogy az ő példájuk ismét tovább terjed és új apostolokat támaszt. A sort Horváth Lajos, vasasi kitanító nyitotta meg az alábbi sorokkal:

Tekintés Szerkesztő Ur!

Hahn Sándor kártársunknak a „Katholikus Iskola” június 15-iki számában megjelent levele benyomást és ugyanazon érzéseket váltotta ki, azért én is bátorkodom ezen össegget a „Katholikus Iskola” javára megküldeni. Hahn testvérünk azon indítványát, hogy minden tanító köteleztessék 1000 K lefizetésére, nem tartom helyesnek, mert egy kényszer adományokkal felemleni, megnagyobbit lap nem fog a szívkehez férközni. Nézetem szerint, ha a tanítóság maga nyújt tehetségéhez képest anyagi támogatást e laposka felvirágoztatására, több és gazdagabb eredményt érhetünk el.

Kiváló tisztelettel:
Horváth Lajos,
kitanító, Vassas.

Utána Nagl János, lányescóki; Kämmerer János, németbólyi; Brunner András, párii; Hesz Károly, székéi; Hering József, mecsekjányosi és Szilvási István, ócsárdi tanítók álltak be a sorba, hogy ezer-ezer koronás előfizetéseikkel vigyek előbbre lapunk ügyét. Isten áldása legyen nekem és önzetlen törekvésekem!

A főpénztáros nyilatkozata

A következő összegek kézzévezeték: Rk. isk. pénztár Gyümölcsény 225 K, Kindl Vilmos Tamási 250 K, Plebánia Hivatal Závod 456 K. Rk. isk. pénztár Ozora 450 K, Mucci 75 K, Hergeszcentmárton 225 K, Virágos 225 K, Szókéd 225 K, Nagyvegye 225 K, Liebelt Ferenc Rácepter 225 K, Szentidénis 225 K, Hiller Gizella szigetvári kőri pénztáros 4200 K, Rk. isk. pénztár Szalának 151 K, Kiszékely 525 K, Pécsutvard 225 K, Szakadtát 75 K, Keszti 150 K, Szilvási István németi kőri pénztáros 840 K, Kummer Lajos dombovári ker. kőri pénztáros 230 K, Rk. isk. pénztár Bonyhárdvaras 226 K, Krammer Károly Mágoos 300 K, Ladomány 225 K, Kienle Dezső Somberke 150 K, Hahn Sándor Gyód 1000 K, Tarschek Anna értényi ker. kőri pénztáros 6980 K, Rk. isk. Pécsaranyos 225 K, Czeller István Dobróköz 150 K, Rk. isk. Zomba 225 K, Faust Antal Nagyvegye 12710 K, Rk. isk. Belvárd 300 K, Ráczmezeke 225 K, Nagl János móhácsi kőri pénzt. 1930 K, Nagl János lányescóki tanító 1000 K, Horváth Lajos Vassas 1000 K, Brunner András Pécs 1000 K, hirdetés díjakból 1120 K, Kämmerer János kőri pénzt. Németbóly 810 K, Kämmerer János Németbóly 1000 K, Hesz Károly Szókéd 1000 K, Hering János Mecsekjányosi 1000 K, Rk. isk. Murga 225 K, Toponári Ferenc kőri pénzt. Szászvár 9980 K. (1922. évi tagdíjat csak Laurencsik János kárárszi kitanító fizetett, tehát 1922. évről a 30 K-ás tagdíjak pótlólag mielőbb beküldendőek; hogy a 9980 K. 1923. évi tagdíjat kiadják, az új Nemzedék kiadása.) Rk. plebánia hivatali Simontornya 27 K; itt csakely összeg botorkában is küldhető, de ugy. Simontornya, mint

Vámpusztá az 1922. évre 75—75 K-val és 1923. évre 300—300 K-val meg hátrálékolt van, miert is a 27 K ezen összegekkel együtt lett volna beküldendő: pótlólag tehát meg 750 K küldendő.

A Katholikus Iskola f. évi május 30-iki számában feltüntetett 1922. évi tagdíjhátralékok *haladéktalanul*, valamint a folyó évi tagdíjak is *mielőbb* beküldendőek.

A választmány legutóbb tartott ülésében a Katholikus Iskola előfizetési díját az előállítási díjak rohamos emelkedése miatt kénytelen volt már a folyó 1923. évre évi 150 K-ról 300 K-ra felemlíni, miert is kérjük, hogy egy a hátralevő tagdíjak, valamint az előfizetési díj felemlése folytán a folyó évre az összes isk. pénztárk terhére meg 150—150 K sürgősen beküldessék a szerlelet költségek levélnél sürgűtes bevarása nélkül, hogy a lap további megjelentése akadályokba ne ütközzék.

Hirek.

Egyházmegyei főtanfelügyelőnk kitüntetése. A megyéspüspök ur önmegmúltóságának előterjesztésére öszenléte XI. püsp. pápái prelatusi címet adományozta dr. Igaz Béla, egyhm. főtanfelügyelőnek. Erre a szép kitüntetésre dr. Igaz Béla, egyhm. főtanfelügyelő egyházi, tanügyi és közéleti tevékenységével méltán rászolgált. Amikor most, a magas kitüntetés alkalmával, őszinte szívvel üdvözöljük, kérjük tartson meg ezután is változatlan szeretetében, mint amilyen változatlan szeretettel és ragaszkodással övezik és követjük az egyházmegyei katolikus kultúráját szolgáló munkájában.

Népművelési tanfolyam. A vkm. az iskolánkülvüi népművelés kérdésének beható megismertetése céljából Kiskunfélegyházán tanfolyamot rendezett, amelyen a tanayi, a falusi és a városi lakosság továbbmúvelésének kérdéseit tárgyalták. A tanfolyam mintegy 90 tanít és tanár vti részt az ország minden részéből. A pécsi egyházmegyei testületől Tóth Aladár, baranya vm.-i népművelési titkár, Vinelker János, dombovári, Mayer Nándor, zanduzekcsi áll. tanító; Kresz Antal lapáncsai rk. tanító és Száml Pál, képezdi tanár vettek részt a tanfolyamon.

A tanítógyermekek tandíjmentessége. Az Esztergomvármegyei All. Tanítóegyesület az évi közgyűlésén Obermüller Ferenc, főreliskolai igazgató indítványt tett, hogy indítsa az egyesület mozgalmat, mely szerint a vkm. rendezőleg mondja ki a tanítógyermekek tan- és vizsgadíjmentességét a középiskolákban. A közgyűlés örömmel fogadta és magáévá tette a tanítóságnak igazán anyagi érdekeit szolgáló ezen indítványt és a Néptanítók Lapja után az ország összes tanítóegyesületeit csaklatlansza kéri. Ezen indítványt egyesületi közgyűlésünk figyelmebe ajánljuk.

Az „Új Nemzedék” hadizenele az analabizmusnak. Az Új Nemzedék Magyarország egyik leg-

égetőbb művelődési kérdésének megoldására a következő pályázatot hirdeti: Fejtsék ki a pályázók beható értekezés keretében, miképpen lehetne megszűntetni a legvédebb idő alatt, a legelőszorítottabb és a legelőszob eszközökkel a magyarsággal analabizmust s miképpen lehetne valghatóságban emelni az alsóbb néposztályok vallásérkösi, nemzeti és gazdasági kultúráját. A bevezetésben ismertetni kell a magyarsággal analabizmus állását, azaz az alsóbb néposztályok műveltségi fokának színvonalát s a jelen állapot okait. A munka legyen tekintettel az ország néprajzi viszonyainak különbözőségeire is. (Nyugatmagyarországi kisközsegek, dunántúli uradalmak, alföldi tanács, stb.)

A pályamű terjedelme 100—200 nyomtatott oldal között legyen, benyújtási határidő 1923. december 31. A pályaműveket 2—2 példányban, gépirással, jelégs lelvell a Képzőművelési Osztályhoz (Budapest, V., Honvéd-utca 10.) kell beküldeni. A pályadíj összege 5 (öt) millió korona, a pályázat megírtetés napjának korona-kurzushoz valózított értékben.

A zsüri a viszonylag legjobb munkának is ki fogja adni a díjat. Joga lesz arra, hogy a pályadíjat esetleg több munkát közt is megossza, azonban ez a megosztás legfeljebb 3 munkát közt törthetnek csak. A zsüri tagjait a Központi Sajtóállalatt igazgatóság kéri lel, a kultuszokmány, a Tudományos Akadémia és a budapesti Pázmány Péter Tudományegyletem bevonásával. A pályanyertes munka tulajdonjoga az Új Nemzedék, amely a mű kiadásáról gondoskodni fog.

Irodalom.

A Gazdasági Népiskola július 1-i számában három cikk is foglalkozik a beiskolázás kérdésével. A gazdaságtan tanításról a népiskolában c. cikk azt fejezti, hogy a népiskolai gazdaságtan tanítása csak élettani tanítás, az élet tanítása lehet és nem rendszerező oktatás. Ezenvül gazdasági tanácsok, iskolafejlesztési gondolatok teszik színessé a lapot. A *Nőgrádi Kultúra* júliusi számában Rödler Alfréd „Áldozatkészség és tekinélvőség” c. cikkében hangsúlyozza, hogy nevelő-oktató munkánk egész folyamán a tekinélvőségtel abszolút követelésnek kell végighúzódnia, mert csak ez fejleszti ki az egyeségek akarásból származó erőt, amelyre az újjászépítés alapja népművelésről értekezik. A lapot Stampay Miklós hangulatos költeményei élénkítik.

Nemzeti Feltámadásunk Kötéje. Szólgálatot vélek lenni kedves Kártársainknak s ezáltal követte a vallásos és hazafias nevelésnek azzal, hogy figyel-

KATHOLIKUS ISKOLA

NÉPOKTATÁSUJVI HAVI KOZLÖNY. — A PÉCSGYZHÁZMEGYEI TANHATÓSÁG HIVATALOS KOZLÖNYE.

Előfizetési ár: Egész évre 150 korona. Egy szám ára 15 korona.	Kiadótulajdonos A „PÉCSGYZHÁZMEGYEI RÖM. KATH. TANITO-EGYESÜLET”. Felelős szerkesztő: SZÁMPL PÁL képzett tanár.	Szerkesztőség. Pécs, Papnövelde-utca 2. hová a lap ábról részli. (Az előfizetési leveleket, valamint a feliratokat és a tárgyilagosságot a MAGYARORSZÁGI egyetemes postai úti címre Pécs, Szepessy- utca 3. szám alá küldendő.)
--	--	--

Megjelenik augusztus szeptember hó-
napok kivételével minden hónap 15-én.

Meghívó.

A Katolikus Tanítóegyesület Országos Szövetsége folyó év október hó 8-án, a katolikus nagyféléves második napján, délelőtt 10 órakor a Szent-István-Társulat dísztermében (VIII. Szentkirályi-utca 28.) tartja évi rendes közgyűlést, melyre a Szövetség tagjai tisztelettel meghívja a Vezetőg.

Tárgysorozat:

1. Előki megnyitói: Öveges Kálmán.
 2. Főtittkari jelentés: Kocsán Károly.
 3. Ifjúságunk megmentése az erkölcsi romlásból: Finta Sándor.
 4. A katolikus tanúgyi és a tanítósg legelőtebb kérdései: Trajtlér Géza.
 5. Pénzüros és számvizsgáló-bizottság jelentése.
 6. Tisztújítás.
 7. Indítványok.
 8. Zárszó.
- Budapest, 1923. augusztus 24.

Kocsán Károly
főtittkár.

Öveges Kálmán
elnök.

Hogy ezen gyűlésen az egyházmegyei tanítósga minél nagyobb számban vehessen részt, a Megyéspártok Ur Ömeltségosa most kátholli körlevegében a következökép intézkedett: „A Katolikus Tanítóegyesület Országos Szövetsége idei évi közgyűlést október 8-án fel 10 órakor tartja a Szent-István-Társulat dísztermében. Amidőn ezen közgyűlésen való részvételre a fenhatóságom alá tartozó tanítók és tanítónők figyelmét felhívom, egyben mindazok számára, akik ezen közgyűlésen részt öhanjanak venni a szükségese mért szabadsággal engedélyezem, azonban ezen szabadság három napnál tovább nem terjedhet.”

Irány és kereszt.

Az azon, irántunk való szeretetből meghalt szeretett Üdvözött, az Isteni Mester legyen mindenkor példányképzünk, ugy az egymás iránti szeretetben, mint nevelő-tanítói munkánkban! Legyen! Mert nem az; sem abban, sem ebben. Nosce te ipsum! Ismerjük meg e tekintetben hibáinkat! „A hiba besmerése, első lépés annak elhagyására.” Amde meg ne álljunk az első lépésnél; haladjunk kitartóan a jobbra vivő uton, egy pecsere sem vevén le szemünket az ezen utat jelző keresztrel!

a vallásosság kapott lábra. A renaissance korában is a vallásos élet lazulása miatt hanyatlottak az erkölcösk. A francia forradalom kevesebb vérontással érhetne volna el célját, ha előzőleg a „felvilágosodás” el nem terjeszté a vallásatlanságot. („Valahányszor a vallásos érzés hanyatlik, mint a renaissance idején vagy a XVIII. században, az ember különösen fektelenlé és kegyetlenlé lesz.”) (Taine.) Az októberi lázadás és a kommunizmus sem szakadt volna ránk, ha előzőleg évtizedeken keresztül a bomlasztó eszmék terjesztői a tömegek lelkeiben meg nem lazították a vallásos érzést.

A könyv kiadója a M. kir. áll. Mária Terézia leánygimnázium. Budapest, VI., Andrassy-ut.

E szavakkal mutattam be a völgségi rk. esp. kerület legutóbbi tanítógyűlésén dr. Takáts könyvét és hogy a gyűlés résztvevői a könyv értékeségéről és használhatóságáról meggyőződtek bizonyítja az a körülmény, hogy — élükön Ft. Lech és Ft. Kuhl esp. urakkal — csaknem kivétel nélkül megrendelték. (A jelzett könyveket mi is a katarsák legmelegebb szeretetébe ajánljuk, mint az integrálás előresé irányuló nevelő-oktató munka hatalmas segédészközét és biztos utmutatóját. — Szerk.)

Vida István,
rk. tanító.

Hiszek egy Istenben,
Hiszek egy hazában,
Hiszek egy Isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország leltámadásán.
Amen.

T. C.

Völgszínleget értesült már arról, hogy a budapesti Szent-István-Társulat Könyvkiadóhivatal és Könyvkereskedés r-t. 1921 szeptember havában

Pécs, 1923. augusztus havában.

Pécs, Apáca-utca 2. szám alatt fiók-üzletet nyitott.

A pécsi fiók megalapítására a Társulat alatt az üzleti nyereséghez, hanem magasabb célok vezérelték és pedig, hogy a déli végeken a magyar nemzeti és keresztény kultúra terjesztője legyen.

Minél nagyobb körben öhajtjuk széthinteni a munka magját — a könyvet, hogy ezzel neveljünk országunknak érzés becsületes, szerelő, szívű embereket, hogy minél előbb visszaszerzhessük azokat a javakat, melyeket gonosz ellenségeink elraboltak. — Ezen célból hátak vagyunk pécsi fiókunkra szíves figyelmét felhívni, hogy tankönyv-kiadóvállalkozásunk iskolájában bevezetni sziveskedjék. Tankönyvünkön kívül kaphatók mindenféle pedagógiai és egyéb szakmunkák, zeneművek, zongora, hegedő, harmonium vagy orgonára. — Teljes iskolai felszerelések, térfépek, földgömbök, szemléltető táblák képek stb.

Az új iskolai és egyházi nyomtatványok. Mindenféle füzetek, palatáblák, tenták, papír, irtó- és rajzszerek vagy választékban a legolcsóbban napi áron. Kérjük nagybécsi rendeléseit minél előbb hozzánk juttatni, előre is biztosítjuk gyors és pontos kiszolgálást.

1923-1924. iskolai évre szóló Tankönyv és Taneszköz Jégnyelkünköt Kivátrára készséggel megküldjük.

Hazailás tisztelettel

Szent-István-Társulat

Könyvkiadóhivatala és könyvkereskedése r. t. fiókja
Pécs, Apáca utca 2. — Telefon 11-79.

Szeresd Uradat, Istenedet; szeresd felebarátodat. — és cselekedeteinkkel nem egyszer mást igazolunk: szeretetlenségül viseltünk úgy Isten, mint felebarátunk iránt; nem szerettük Isten mindenk fölétt, sem felebarátunkat úgy, mint magunkat. Szorgalmunk az irgalmasabb testi és lelki cselekedeteink gyakorlását, az örök megbeszélést — és mi nem egyszer, ellenkezőképpen eszelünk. Oktató szavaink! oroszkoruk a gyűlöletet, a haragot és mütyülődök, haragutak vagyunk, s talán éppen azokkal szemben, akiket mi bántottunk meg, akiknek mi adtunk okot a haragra. — igazolván ezáltal Tacitus erre vonatkozó szavait: „Sajátságos neme az emberi érzelmeknek, hogy vannak emberek, akik éppen azokat gyűlölik, leginkább, akiket legjobban megbántottak.” Szavai, vizek prédikáló bört jók, részegeskedők vagyunk. Nemcsak szószemint értelemben. Nem szolgát mentésünkre azon körülmény, hogy más tanítók, igehirdetők is eszelnekzen így. Mindenk magáért lelek; példaból is csak a jó követendő; a jó példaadásban is mi, hivatalot népevelők járjunk elől jó példává; jó példát ne annyira mi várjunk másoktól, mint inkább mi adjunk másoknak!...

Nem elég rossz példát nem adni; de járjunk elől mindig jó példával Irány, a keresztel Legyen a példaadásban is példányvünk az Isteni Mester, aki nem azt mondta: nem, legy jó, — hanem: „Ier, köves engem!”, légy olyan, mint én vagyok: „Tanuljatok tőlem, mert szelid vagyok és alázatos szívű. (Máté XI, 29.)

Egymás iránti, igazi testvéri szeretet a jó nevelő-tanítói munkához feltétlenül megkívánta! jó példaadás oktató szavainak jó példákkal való kísérese, megértesítése! Ezek nélkül lehetünk jó tanítók, még igazgató-tanítók, sőt tanügyi tanácsosok is; de jó nevelők; éppen nem! Legyünk ne csak jó tanítók; de jó nevelők is, jó nevelő-tanítók!

E gondolatokból foglalkozunk, ez igék felett elmélkedünk most, az új iskolavé kezdeten, amely iskoláiban az eddigéin sokkal több és nagyobb lelked teljesítése vár reánk: Kivenni a reánk váro oroszlánost azon nagy, nehéz, de hangsúlyos munkából, amely földön fekvő szegény Házslak lábraállítását célozza.

Ezt pedig csak úgy leszünk képesek eredményesen eszközölni, ha elősorban — lehetővé hibánk — önmagunkat alakítjuk át, a meditatásunk során jelezünk módon; ha nagy horderjú munkánk végzése közben egy percre sem vesszük le szemünket a keresztől; ha mindig fölünkben cseng a vezényszó:

Irány, a kereszt!

Somssich Sándor.

Búcsú és köszöntés.

Bucsuunkon E lap hasábjában egy egész egyházmegye katolikus tanítóinak búcsúüdvözlését tolmácsoljuk. A búcsuzás mindig fáj, de különösen fájdalmas akkor, amikor tiz esztendő meghaladó idő munkás együttlése után következik be és nehéz a búcsuzás akkor, amikor a búcsuzóba tiz esztendő összegyűlt szeretetét és hálaát akarják belelteni. Volt egy vezérünk, dr. I. g. a. Béla ehm. főtanfelügyelő, akinek irántunk való szeretete a

tiz esztendő alatt határtalanul nőtt, aki úgynevezett gondos, szerelő atya módjára intézte, aki igazán munkatársainak tekintett bennünket, akizh bármikor bekopogtathattunk jó szót, vagy jó ténfészert és akinek igaz öröme szolgálhat, ha javunkra munkálkodhatott;

így Béla dr. nyomban kánonok kinevezését utána 1912. szeptember havában foglalta el egyházmegyei főtanfelügyelői tisztét. Müködése kezdetén nagyon szorgalmazta a tanítóknaq valóságos igazgatóléka való kinevezését, amit áltál a tanítók érkölesi tekintélyét akarta emelni s a becsületes munkát óhajította valamikép jutalmazni. A Pécségházmegeyi Róm. Kath. Tanítóegyesület müködését mindenkor elő módon irányította és vezette, hogy ez úgy az egyesületnek mint magának a tanítóságunk tekintélyt szerezte, amely tekintély révén az egyesület és vele a pécsi egyházmegye k. tanítóságára döntő befolyást tudott gyakorolni az ország kerh. tanítóóságát érintő erkölcsi és anyagi ügyek elhatározására.

Müködése végén éret őt a preláculás való kinevezés. Es ez a kitüntetés bizonyos fokú viselkedést tölti el az egyházmegye tanítóságát, mert hiszen az ő vezére az, akit a kijutetés ért.

A kötelesség szava most máshová szólította. s ő engedve a hívó szónak, átadta a vezéri pálcát, hogy más téren munkálkodjék Egyháza és Hazája javára. Bucsuunk akancuk a sorokban vezérünköl, bár úgy érezzük, hogy nem válnék el, mert hozzá fűz bennünket szeretetünk és hálnk ezervi ezer szála. Bucsuunk nem is lehet más, mint fohászkodás; tartsa Isten sokát s áldja meg mind a két kezével; mint köszönet és hála azért a sok-sok jót, amit velünk tett; mint kérelem: fogadjon szereteibe, támogatson, buzdítson ezután is bennünket.

És most fel a fejéül! A távozó vezér atya és lelke barát-ő kezébe adta a vezéri pálcát. Új vezérünk B. e. k. Lajos kánonok, egyházi írástudó, ügyelő — előde nyomdokain lépked. E hivatalában meg nem igény ismerjük, mégis szívünk egész meglével, lelkünk ragaszkoló érzelmével köszöntjük őt, mert ismerjük előbbi hivatalából s tudjuk, hogy nagy ügybuzgalommal, tanítói iránt érzet melé szeriellett buzzólalodott és munkálkodott ott. Szívünk meglével köszöntjük, mert tudjuk, hogy lelkiismeretes, ügybuzgó vezérünk lesz, akit még a törvény írói paragrafusai között is szeretet vezet. Lelkünk ragaszkodását öntjük udvalunkba, mert tudjuk, hogy pasdagosok s mi vezérünk, aki nyílt szemmel, meleg és hozzáérő lélekkel nézi és bírálja a mi nehez munkánkat s ha tanácsra, ubaigazításra szorulunk, azokat nemcsak a mi, de az egész tanügyi javára kapjuk tőle.

Köszöntjük új vezérünket s kérjük az Isten, adjon neki erőt, egészséget és kitartást, hogy nehéz feladatát mindnyájunk javára és boldogságára oldhassa meg!

(sz.)

Az ifjusági vöröskereszt megalkatása és müködése.

Magindul az iskolavé. Megint összecsoportosított és kezünk alá kerültek azok, akiknek jövőbeni ténykedésétől függ a hazra sorsa. Meg is kezdte mük-

ködését az ifj. vöröskereszt azonnal! A mált számban felhívuk már a baranyai tanítók figyelmé, ezen csoportok jelentőségét és most azon reményben, hogy sokan vannak, akik a nemzetvelő munkaszolgálatba kívánják állítani ezen szervezeteiket, a csoportok szervezéséről, megalakításáról és müködéséről nyitunk felvilágosítást.

Az összes csoportok a Magyar Vöröskereszt Ifjusági Osztályában bírák központjukat (Budapest, Andrásfi-út 8.), ahonnan irányítást és támogatást (anyagit is) kapnak. A csoport minden iskolában megalakulhat, ahol legalább 30 tanuló lesz tagjává. A csoport feje a tanár elnök, a tanító elnök. Az ifjuság magy. is választ magának elnököt, jegyzőt stb. és munkacsoport vezetőket, akik az egyes munkáigakban vezetik a tagokat.

A csoport megalakulásáról jegyzőkönyvi kivonat értesítendő a közpönt; (esetleg a pécsi főúti útján és ez a legjobb is, Dr. Varga Gábor főorosiiskola tanár. Reáliskola, Pécs) és csatlakodó az Osztályba való felvétel iránt a kérelem. (Bentfoglaltatik a jegyzőkönyvben.) Ugyancsak a közpöntnak a hunkönlertott gyűlésről, melyeknek a vezető munka és esetleges tervéről tájékoztosznak, a jegyzőkönyvi másolat küldendő be. A jegyzőkönyvet a tanító elnök hitelesíti. A közpönt azután, felkér amerikai segítségével, pénzzel, anyaggal, szerszámokkal támogatja a csoportot.

A csoport munkálkodása, jötekmüködési, pénzümunkai és egészségügyi. A jötekmüködéshez alig kell eszmét adni, azt hiszem. A szegény társak támogatása, örök emberek segítése, akár adományok, melyeknek fedezetre ki előadások rendezésének stb. jövedelméből telik ki, akár helyielyt elvégzett munka által stb., mind maguktól kínálkozó dolgok. A kézimunka pedig ugyancsak bőséges alkalomokkal kezeszt. A fiuk anyagi is szeretnek furni. faragat, ragasztani. Egész asztalos, lakatos, könyvkötő, cipész, feketőkötő, gazdasági eszköz, tanszer stb. izetek vannak egyes csoportokban. Az elemi iskolákban is természetesen meg a foglalkozások nagy száma jellegével. Izetek meg körnek, vannak, ha meznek stb. stb. A csoportok azután értékesítik munkáikat, a befolyt összeg pedig feloszlik a munkás, a jötekmüködési alap és a csoport általános kasszája között. A munkálkodás fiatenként, megállított munkadélutánokon történik. Sok helyütt szegény tanítók bőséges szepbenhez jutnak ilyenképen, amivel azután megkönyvebbül tanszerük bevásárlásának gondja.

Velünk — nélkülünk — ellenünk.

Különös dolog, hogy az 1921. évi XXX. t.-c. és az ennek végrehajtására kiadott 130.700/VIII. a. sz. alatt kiadott rendelet oly kevéssé foglalkozott a közvéleményt, sőt a tanügyi köröket is. Pedig maga az ügy, valamint az az ügyszeretett, mely ezen törvény érvényesítésénél megközelítőleg negyven éve, hogy legalább azok, kiket a legközelebből érint és érdekel, foglalkozzanak vele.

Hogy komolyan nem foglalkoztak vele ott, ahol leginkább kellett volna, eredményezte, hogy a kiadott utasítás dacára a végrehajtás még mindig hátrá-

Az egészségügyi munkálkodás pedig egészségügyi előadásokból (esetleg orvos felkérésével) első segély megadásban való oktatásból, tisztaság szoktatás stb. ből állhat.

De hiszen tudom, hogy felesleges a jó kollektívákban ezeket eszméket adni. Nem kell annak, akit a lelke hív munkára, sokat beszélni. Megtalálja ő a modját hozzá, mint más. Ő tudja, ő érzi, mit kell és mi lehet tennie. Es hogy milyen kedves, milyen jó érzést keltő egy ilyen munkában, müködésben lévő csoport, azt csak az tudja, aki látta. Mint törekszik, mint verseng a kis had, mint támogatja egymást a „cél” eléréséhez. Közös „munka” igaz „szerepet” ell” jó egészségben”. Vajon ha megvárjuk azt, amit e csoportokban magukéva tesznek, ha nem koptatja le róluk azt a jársádsalomb, nem-e lesz még Magyarországot nagy?!
Alakítsunk hát minél több csoportot, baranyai tanítók! Legyen minden iskolában! Nem fog elmaradni érte az Istenáldás sem rajtuk, sem a hazán. Fölvilágosítsál, segítségél a legnagyobb örömmel szolgál mindenkor a szerkesztőség is.

Klug K. György.
Képezeti tanár.

Fecskék.

Igaz, hogy egy fecske nem csinál nyarat, de amikor a téli dermedtség után fecskét látunk — ha csak egyet is — fellelékrünk, mert tudjuk, hogy ennek csicseregése már a tavaszit üdvözlő és tudjuk, hogy azt az egyet meg sok-sok csicseregő szájt költök. Lapunk fecskéi is mindinkább szaporodnak. Már sok ezer korona hirdeti, hogy urban van a tavasz, amikor megindul lapuk bővebb nedvkeresése, amikor lombok lakodnak a törzson, hogy mindig nagyobb árnyékok, üdülést nyújtsanak az alkálj teleplőknek. Lapunk mostani száma már két oldalal bővítt s ez két oldal már az adományokból került ki. Sajnos, a többi fecske még nem akar jönni s így hamar visszatorodnak a négy oldalra.

Ujabbban a következő adományokat kaptuk: Ebrries István 10.000 K (meg elővezetett Igejt. Szerk.), Járany Lajos 1000 K, Kapl. Ede 1000 K, Szándor Jenő 1000 K, I. Szilvási István 1000 K és Somssich Sándor 1000 K. Isten áldja meg őket érte! Ti többiek — tanítótestvérek — kövessétek a példát!

all és a tanítók a reájuk rótt kötelezettségeket megfelelni nem tudnak, miután a szükséges nyomtatványok hiányában nincsenek.

Magá a tanítóság sem foglalkozott a fent nevezett rendellel és a legjobbjait azt vélte, hogy az reá nem vonatkozik, őt nem érinti. Pedig pedig ezen rendeletnek 13. §-a mindnyájunkat magyarázta s érint és ha ezt annak idején több gondolat is megértés figyelemmel tanulmányozták, közri és megválasztás-gyűlésükön, alaposan megbeszéljék, nem történhetett volna meg ami megtörtént, hogy rólkant hátrá-

lak megkérdésünknél nélkül, azó nevezett §. világs rendelkezése ellenére az iskolafelantort megkérdése nélkül.

Emléünk cselekedet elsősorban a közigazgatási bizottság és pedig akkor, amidőn megállapította legelőbbi gyűlésén, hogy ezen munkáért a tanítóit **tesztelédij** illeti meg és pedig 50 tanuló esetén fejenként egy kft, 50 tanulóval fejt fejenként egy egész óra.

Emléünk cselekedet maga a kir. tanfelügyelőség is, amikor oly könnyed gyorsasággal hozzájárult ahhoz, hogy ezen munkával a tanítósgot bízzák meg. Ha valakinek, egy tanfelügyelőségnek tudnia kell, amit, hogy tudja is, hogy a tanítósg mennyire igénybe von véve teendővel és a néptanítói hivatással együtt járó (bár sokszor nem egybetartozó) egyéb teendőkkel, melyeknek elvégzése erkölcsi kötelesség. A tanfelügyelőség nagyon jól tudja, hábar a hozzá nem értők és látni nem akarók az ellenkezőt állítják is, hogy a tanítóknak egy szabad percé min. Délelőtt, délután a megszabott időn túl is az iskolában van, legkevesebbet napi 7 óra. Ezeken kívül a lekezelési tanító minden díjazás nélkül naponként egy-két órát és bizony sokszor nehéz körülmények között, kántoriakat végez. A különféle egyesületek, melyeknek irányítása... munkája szintén a tanítóra vár, szintén néhány órát vesz igénybe. Tehát jól tudta, hogy a törökönnyel csak éjjel végezheti a tanító, amikor más ember pihen. Tehát pénzéni idejét kell feloldoznia ezen célra. Már most azt kérdem mi joggal rendelkezik bárki is emberi mivoltából kifolyólag joggal megjáró szabad időmmel? Kinek másnak, akár mily rangu, vagy minőségű köztisztviselőnek merem így egyéni jogába belenyúlni?

Joggal felteszem és erősen hiszem, hogy a tanfelügyelőség ismerve a tanító anyanyelvi helyzetét és tudta, hogy a tanító mindentel csak szűk kebelrel és meg székebb marokkal fizetik, anyagilag akart némiképp segítségünkre lenni amidőn ezen terhes, de még inkább feloldozó teljes és a tanító börtén is kockára lövte munkával való megbízatásunkhoz hozzájárult, illetve arra javaslatba hozott. De kérdem, miért nem emelt szót és mondott vétót a

közigazgatási bizottságnak, amikor ezt a nevetésges tiszteletdíjat, még csak javaslatba is merték hozni? Avagy nem számított senki azall, hogy a falusi tanítóknak nem áll tisztviselői kedvezményes irán rendelkezésre az igazán sokszor irigylt villanyfény és hogy a petroleum ára immár a 3000 korona léte halad. Ezzel persze a közigazgatási bizottságban mind nem számoltak, nekik csak az motorkáék fejében, hogy tiszteletdíjat adjanak. Nagyon köszönjük De nekünk nem tiszteletdíj kell, hanem munkánknak emberséges megfizetést! Ha már hatvan bört lezuhnak rólunk, ha utolsó csepp verünk is veszik immár, ha utolsó szent emberi jogaink és tulajdonunkba belenyúlnak is, legalább ne kívánják azt, hogy mi még anyagi áldozatot is hozunk abból, ami nincs!

Ez az eset annál súlyosabb elbírálás alá esik, mert egy a tanfelügyelőség, mint a közig. bizottság is tudtak egyekről arról, hogy vármegyénk területén voltak közsegék, ahol önkényl ajánlottak fel fejenként ezen munkáért 10 kg. búzát. És akik bele néztek ennek a munkának a tükrébe, nagyon jól tudják, hogy ez is csak tiszteletdíj és nem megérdemelt munkabér.

Ne csodálkozzék tehát ezek után senki, ha azt látja, hogy ez a nagyfősségű ügy csak papirpiron fontos. Végrehajlása majd csak elkövetkezik valaham, de csak más fontos dolgok is.

Egyet azonban még nem hagyhatok szó nélkül és pedig azt, hogy nem tudom megértetni kinek a fávára szükbeilleszködött ez esetben a közigazgatási bizottság? Egy egész község javára, akkor, midőn egy embert akar megvívni? Ez a mi sokat hangoztatott kulturális főlenyünk!

Akarjuk hinni, hogy a közigazgatási bizottságnak papirt és íront ragadnak, egy kissé szamolnak és nevezett határozatot mielőbb megváltoztatják. Nem hinni, hogy a miniszter ur magas intenciói megvalósuljanak addig, míg a közigazgatásban emberségesebben nem gondolkodnak.

Hering József
k-tanító.

Egyesületi élet.

Közyűlésünk.

Egyesületünk ez évi közgyűlést augusztus 21-én tartotta meg Pécsen, a Belv. Katolikus Kór disztermben. A közgyűlés megelőzője dr. Izg. Béla, prael. kanonok, egyh. elnök szent misét mondott a székesegyházban, amelyen a már írt levek mind rész vettek. Az ú. mise után rövid választmányi ülést volt, amelyen az időközben beérkezett indítványokat tárgyalták és mind a közgyűlés elé utalták. Ezen választmányi ülés

a módszertani szakosztály ülése követte, melyet Hál. Viktor, íg. tanító nyitott meg, a szakosztály célját és fontos feladatát hangzóvázó beszéddel. A szakosztályi ülése előadója Somssich Sándor, íg. tanító volt, aki a népiszkolai számtan-tanítás keretéből vette tárgytáv. Irányelvek az alapvető számtan tanításánál" címen. Előadásának két igen érdekes és megvizsgálendő pontja volt: 1. ne tanítsunk

csak szabályokat, hanem a szabályt példaképből "o-nassuk le; 2. a tanításnál a hangulyt a "mért" nem legyen. Ezt a két tételét hosszú gyakorlatból vett példaképi illusztráció, Előadásának harmadik részében a csendes foglalkozású adott számtani feladatokról és azeknak a tanító részéről való felhívásáról szóltott. A feladatok helyes megoldásának elbírálására egy igen érdekes "matematikai alappal bíró" — de a népiszkolában alig használható módot mutatott be. Előadását a jelenlevők mindvégig figyelemmel és érdeklődéssel hallgatták s a szakosztály az elnök indítványára jegyzőkönyvi közlésre is mondott az előadónak.

A közgyűlés.

Ponban 10 órákor érkezett meg az egyházmegye tanítósgának igazi atyja és barátja, J. Zichy Gyula, megyéspüspök, majd felsírtak a Helyes egy magyar fájalmat hordozó hangjai s kezdetét vette

a közgyűlés, melyet dr. Izg. Béla prael. kanonok, egyházmegyei elnök nyitott meg lelkes, őszinte szívvel fakadó beszéddel, melyben a kath. tanítósgot is megdölni esengett, hogy hűbár morandit isemlőhet, a kath. Egyházhoz, mely edes anyjához és lángolóan akart szeretni egyonsanyargatót hazáját. Ez ezért a kath. tanítósg minden törekvése oda irányolt, hogy ne csak az anélkülétl csakmá tünjek el, hanem minden tanítványi lelkéből inádjia lesenét. szerezse Egyházát, ragaszkodjék a hazai rögöz és szeresse embertársát, mint önmagát. A megnyitás után hódolatul üdvözölte a közgyűlésen megjelent Főpásztorit és a tanítósg lelkes tüntése közben arra kérés, hogy maradjon továbbra is a pécsi egyházmegye híveinek, papjainak és tanítóinak pápájára.

Az üdvözlés után, napirend előtt, Horváth Ignác, íg. tanító, világi elnök emelkedett szolásra és szeretetlejes szavakkal üdvözölte dr. Izg. Béla, egyházi elnököt praelátus kononokká történt kinevezése alkalmából, majd Béter János indítványára a közgyűlés dr. Izg. Bélát az egyesület örökös disztágyául választotta meg.

A napirend

első pontja dr. Akos Ferenc, szentszéki vezető előadása, melyet "Egy modern nevelő vezető gondolati" címen tartott meg. A tudós előadó rika szónoklával és lebilincselő stílusban adta elő egyik leghíresebb munkáját, az "E. W. Foerster" nevelő, nagyobb morallapadogusnak. E. W. Foersternek alapja a hit, maedogátja gondolatul. E. W. Foerster 10 évi működés után maga is ráított — az önzessel, szenvedéllyel, a szabadság utáni felelően végével telített gyermeki lelket csak hívó, imádságos lélekkel lehet a hit és erkölcs békélybőba szorítani s így igazán becsületes, istentelő emberré nevelni. Hit nélkül a tanító lehet: A b c mester, de igazi nemelő soha.

A Kath. Tanítóegyesületok: Öry. Szövetségének munkás, fíradhatatlan vezetői, Övegécs Kálmán elnök és Kócsányi Karoly főtákar, megtudván közgyűlésünk pontos idejét, idejöttek közenk, hogy tájékozassanak a Szövetség munkálkodásáról és hogy bennünket is munkálkodásra buzdítsanak.

Övegécs Kálmán, a Szövetség elnöke ismertette azokat az okokat, amelyet a Szövetség székség-szerhen létesítették. Szükség volt a Szövetségre a kath. tanítósg tömörítése szempontból, mert eddig az egy óra, bag, hogy nem voltunk egy táborban, nem tudtunk egységes akaratul sikra szállni s így — bár számbelileg és talán értékben is súlyosban voltunk — mindentünk a rövidebbet huztuk s a versenyben lemaradtunk. A Szövetség, mint a kath. tanítóok egységes akaratát képviselő testület akar dolgozni, hogy biztosítsa, kiharcolja azt a helyet, amely bennünk, kath. tanítókat tudásunk, becsületén vég-nél, zent munkánk, erkölcsi értéink és számbeli túlsúlyunkal fogva jogosan megillet. Ehhez azonban nem elég az, hogy a Szövetség vezetői dolgoznak, de kell, hogy a munkából minden kath. tanító kivegye a részét. Eddig mindig másokért dolgoztunk — sokat — dolgozzunk most már magunkért is — egy keveset!

A közgyűlés az egyh. elnök indítványára egyhangulag elhatározta, hogy a Pécsegyházmegyei Rk. Tanítóegyesület rendes tagul belép az Öry. Szövetségbe.

Kócsányi Karoly, a Szövetség főtákarja, szintén a kártarság anyagi és erkölcsi támogatását kérte

a Szövetség munkájához, majd azt a kérelmet intézte a Megyéspüspök Úrhoz, hogy a Mm. Püspöki Karok által támogatás kérelmeinket, elsősorban a most szövegben levő kántoriatitok ügyét.

Ezután a Fő páp szót szözlött, saját szavai szerint, mint szerető jó Atya az ó gyermekeihez. A lovasias, büszke magyar — ugymond — csak addig volt nagy és hatalmas, míg a vezérek kardmarkolatán rózsafüzér függött; addig volt virágzó ez az ország, míg hű volt az Egyházhoz. Mikor az Egyház iránti ragaszkodás meggyengült, a háromszínű esőnk sülvéni kezdett s ma csokán, bennünk csak a roncs a gyűlölet piszkos vízein. Ahol azelőtt a magyar rikoltó szöngete a szello, ott most idegen uralom alatt görnyednek véreink. És ez a Hazát mégis újból nagyvá, boldoggá kell tenni. És ez a Hazát adat elsősorban a tanítósg vállára nehezül. Új nemzedéket kell nevelni, amely tud és akar hinni az Istemben, amely tud felkesseni, amely áldozatot tud hozni a Hazáért. És hogy ezt elérhesse a tanítósg, csak egy a szükséges; nevelőket kell lenvőnk munkás szöval, de életben, mind a földön és levek. Csak egy kötelessége van minden embernek: helyt állni az Ursten karába állította, méltón betölteni. Ott is ide, ezen egyházmegye élére állította a Gondviselő, ide vonzza őt a szive, lelke, életének legszebb alkotási, de ha a parancs mégis elsölytja innen, engedelmesséki. De ha távozás is, szíve mindig itt marad közöttünk.

Öt perces szünet után B. Áter János tiltár terjesztette elő terjedelmese és gondosan örszálított terjedelmese, amely föléllte az Egyesület egész ívi munkásságának májndin minden mozanatát. Be-számolt elsősorban a mult évi közgyűlésen hozott határozatok sorsáról-majd a pályateteleket beérkezett dolgozatok jutalmazásáról. A kitűzött három pályatétel közül csak ketőre érkezett meg a dolgozat; a pályadíjat a 1000 kft. Lassányi János, íg. tanító és Szántó Pál, képezőel tanár dolgozatának tette elő a bíráló bizottság s a közgyűlés ez tetelet jóváhagyta. A főtákar jelentés harmadik részében a tiltár előterjeszté a indítványok alakjában — az esp. körök gyűlésén felvetődött indítványokat, illetőleg az azokra hozott határozati javaslatokat. Ezek általában az anyagi serelemek körül mozognak. A legfontosabbak: a kántoriatitok jövedelmek elválasztása a tanítóok fizetésekkel, a terménybeli járandóságok visszafizetésének gyorsabb tetele; az osztálytanítóok részére is terményben járandóságok kívánó indítványok, továbbá az iskolák fenntartására és felszerelésre vonatkozó indítványok. Ezen előterjeszté indítványokról a közgyűlés egy határoz, hogy azokat ívki kivonaton felküldi az Öry. Szövetséghez egységes eljárás biztosíthatása céljából.

Magyar Sándor, egyesületi pénztáros beszámolt az Egyesület vagyon állapotáról, mely szerint az Egyesület vagyona jelenleg különböző teteleken 89.399 korona 30 fillér + 1000 K névértékű hadi-közlöny. A számvizsgálat bizottság jelentése alapján a közgyűlés a felmentvényt megadja.

Az 1923. évi költségvetés a pénztáros előterjesztése szerint: szükséges 219.000 K; fedezet 301.425 K; maradvány 82.425 K, amely összeg a mai viszonyok között nem tekinthető nagynak, különösen pedig nem akkor, amikor az előfizetési és tagsági díjak csak többszöri sürgősségi olymak és a

Lassányi János, íg. tanító a „Rendszabályok

két erőszaklat, tendenciózusán kisebbítették. Pedig minden egyes kath. tanító egy-egy darabja annak a sziklának, amelyre Krisztus az 6 Egyházát építette és éppen a kath. tanítóság összességének becsületét, lelkes munkája eredményezte az ezerevés Ma. gyarországot. Beszédet az illetékes tényezőkhöz intézett ama kérelmével végezte, hogy kezeljék több szeretettel és megértéssel a kath. tanítóság ügyét. A megnyitó beszéd után a közgyűlés egyhangú lelkesedéssel fogadta el az elnök ama indítványát, hogy Schioppa Lőrinc, nuncius utján üdvözölő táviratot küldjön a pápának. Ezután Kocsán Károly, a Szövetség főtitkára számolt be az elmúlt év tevékenységéről. Ez a jelentés arról támaszkodott, hogy a Szövetséget ezen rövid idő alatt sokan felgőzölteszték és erőt nyertesen dolgozták — a kath. tanítóság érdekében. Tanuszkodott ez a jelentés arról, hogy a Szövetség mindenkor és mindenütt ott volt, mindenütt hallatta szavát, mindenütt latba vetette súlyát, amikor és ahol kath. tanítóról, vagy kath. tanítóról volt szó. Tanuszkodott ez a jelentés arról, hogy a Szövetséget — ha még nem volna meg — meg kellene alakítani és mivel már meg van, fenn kell azt tartani minden áldozat árán. Tanuszkodott ez a jelentés arról is, hogy vannak nekünk megörö, áldozatkész jókarunk, a megerben ezen jelentés kapcsán mondták közönséget a Szövetség és Szent István Társulatnak a felmüllés és Vas József dr. népiéleti miniszternek a százezer koronás adományát. A terjedelmes és a Szövetség működésének minden mozzanatát részletesen fölélelő titkári jelentést a közgyűlés egyhangú lelkesedéssel tudomásul vette.

Ezután Finta Sándor, szombathelyi kath. tanító tartotta meg előadását „Az ifjúság megmentése az erkölcsi romlásól” címen. Az iskola a társadalom túlkire mozgott — és nem kell az ideje nemünk, hogy ott gyűjtésük és figyeljük a társadalmi típusokat, mert megtaláljuk azokat mind az iskola padjaiban. Ha nézzük egy-egy gyermek bünlajstromát — az I. osztályban csintalankodik, verekszik, a II. osztályban kavi sokat rak a villamos sínek alá, a III. osztályban káromkodik, a IV. osztályban már iskolakerülő lesz az V—VI. osztályban már a gyermekbírósg elé kerül — ott látjuk a mai romlott erkölcsi viszonyokban élő társadalom egy-egy típusok alakját. És mit várunk az iskolától? Azt, hogy a züllés utjáról intott gyermekeket visszavezesse az egyenes útra. És milyen eszközök állnak a tanító rendelkezésére? A szabályzat szerinti dorgálás, tanítótestület elé idézés, de ezek is csak jó szóval, szeretteles gyengédséggel. És a tanítóság nem fél a feladattól, csak egy kívánsága van: hogy adják a kezébe a megfelelő eszközt. A szülők meg van a házi felügyelzési joga az iskolától, amely a szülők helyettese, amely azoknak a munkáját folytatja, pusztá és üres államgimnázisból, elvették azt. Ep ezért határozati javaslatot nyújt be — melyet a közgyűlés egyhangúlag magáévá tesz — melyben a tanítóság kívánja a tanító házi felügyelzési jogának visszaállítását.

A gyűlés második előadója Trajter Géza, kápolnai igazgató-tanító volt, aki „A katolikus tanúgy és tanítóság legelőtt kérdései” címen foglalta

össze mindazt, ami nekünk fáj. Szólt először az analphabetizmus elleni küzdelemről a megismerlette annak mozzatait. A küzdelem legelőtt és legbiztosabb eszköze a több és jobban felszerelt iskola. Minden községet — mondotta — annyi iskolaterem felépítésére és felszerelésére, annyi tanítói állás szervezésére kellene kötelezni, ahány közséjé és italmérése van. Elemi népoktatásunk rendszerét is meg kellene változtatni. Az ismétlőkollati el kell törölni s helyette 8 osztályvá fejleszteni a népokollat. A kötelező népokollat kövesse a kötelező iskolánkülvü népművelés három tagozata: analphabeta tanfolyamok, az ifjúsági egyesületek és végül a népokollai tanfolyamok nevelő-oktató munkája. És hogy a tanító eme nagyobb munkáját bizton és sikeresen végezhesse, törvényhozásilag ki kell mondatni, hogy az iskolai év folyamán a tanító semmiféle más munkára nem kötelezhető.

Az előadás második részében a katolikus tanítóság sérelmeit adta elő. Sok nagyon sok sérelem érte és éri napnap után a kath. tanítóságot: még mindig különböz van a tanító és a hasonló képzettségű tisztviselő között, a fizetés kiutalása nagyon késedelmesen történik, hadipótlék, szűlési segély, kedvezményes orvosi kezelés a kath. tanítónak nem jár; a kath. tanító családtagjaitól megvonták a vasuti kedvezményt, a kántori fizetéseket — melyek pedig a tanítói munkán felül végzett munka díjazásai — beszámítják a tanító fizetésbe, az állami támogatást megvonják a kath. tanítóktól stb. Mindezek olyan sérelmek, amelyek sürgős orvoslást kiáltanak és amelyek orvoslása a haza érdekében csak teljes, séges, mert a haza ügyét sikeresen csak teljesen megelégedett tanító munkálhatja.

Az egyes körök részéről beérkezett indítványok mindegyike a sérelmekkel foglalkozott mutatóban, hogy az elégedetlenség országsszerte emelkedik s egyáltalán figyelmeltetvén az intező köröket a gyors orvoslás szükségességére.

Csik József, ker. szoc. nemzetgyűlési képviselő, aki a tanítóság érdekében még többször interpellált s aki most is végrehallgatta a tanítóság minden panaszát, szervezkedésre, összehátásra buzdította a tanítóságot. Hangosan kell követelnünk — mondotta —, mert csak hangos követelés ösztökéli a hatóságokat aktív munkára. És bár a tanítók követelése mind jogosak, mégis számolni kell a helyzettel. De ott áll előlünk a precedens, a jegyzők esete. A jegyzők is élveznek természetbeni jövedelmeket és fizetéseiket mégis úgy rendezte a kormány, hogy a földjáróságok holdankint 4000 K-ba, a párbérlő szintén 4000 K-ba s a természetben kiszolgáltatott fa m³-ét 1000 K-ba számítva, ezen összegek a fizetők levonatnak és a többi államszegély címén kézhez kapják. Mért ne lehetne a tanítóság kívánságait és fájó kérdéseit ilyen módon kielégíteni, ille-

téleg orvosolni. Javaslója, hogy foglalja a tanítóság az erre vonatkozó kívánságait egy a kormányhoz, a VKM-hez és a nemzetgyűléshez benyújtandó memorandumban, egyben biztosítja a kath. tanítóságot úgy az ó, valamint egész partjának legnépesebb-ménő támogatásáról.

A tisztjár választás során elnököl közfelkiáltással Öveges Kálmánt, főtitkárul Kocsán Károlyt választotta meg a közgyűlés. A Szövetség vezető-sége két részből áll: I. az igazgatósg, melynek tagjai hivatalból az egyházmegegyi egyesületek világi elnökei; választott tagok a pécsi egyházmegyéből

Számpi Pál és Ruzsinszky József; 2. a nagy választmány, melynek tagjai a vidéki körök és egyesületek elnökei, továbbá minden 50 tag után egy kiküldött. A Szövetségnek 4 alelnöke van, ezek egyike Horváth Ignác, új tántó, Szekszárd.

A tagjai a évé 2000 K.; az 1924. évre 5000 K. A Szövetség év uton is kéri a tagdíjak minél előbbi és lehetőleg egyszerűre való beküldését.

A közgyűlés az elnök zároszávaival délután 2 órakor ért véget. Közgyűlés után mintegy 300000 K-t adakoztak a jelenvolbak a lellei üdvözlőhöz javára. (sz.)

Az iskolánkülvü népművelés.

Tanfolyamok. I. Analphabeta tanfolyam. Anyaga az írás, olvasás és a 4 számtani alapművellet. Előadói óra 120—180, ebből egyhármad része a számtan oktatására fordítandó. A hallgatók száma egy csoportnál 10, legfeljebb 30. Ha a jelenlétezők száma a 30-at meghaladja, kor szerint csoportosítandó, még pedig 30 éven aluli és felüli csoportra.

2. Elemi ismeretterjesztő tanfolyam. Célja: az iskolai oktatás pótlása. Anyaga az írás, olvasás, számolás gyakorlása, real tárgyakból az elemi iskola anyagának feldolgozása beszélgetés alapján. Az írásnál a mindennapi életben előforduló levelek, ügyiratok oktatandók, postai úrlapok kiölendőek. Az olvasásnál folyó az olvasottak megértésére fordítandó. Idő: hetenkint 6—7 óra 12 héten át.

3. Népies ismeretterjesztő tanfolyam. Céljuk az önművelésre nevelés. Időtartamuk nov. 1—március 15. A helyi viszonyokhoz mérten a tanfolyam 8, 10, 12 vagy 15 hetes lehet, a heti órák száma pedig 6, 9, 12 vagy 15. Nyolc és tíz hetes tanfolyam csak het, 9, 12 vagy 15 óras óraszámmal tartható. A heti 6 óras óraszámhoz legalább 12 hét szükséges. A felosztást az alábbiak tüntetik fel.

Heti óra	15 hetes 12 hetes	10 hetes 8 hetes
3+3 (6 óra)	90 óra 72 óra	—
3+3+3 (9 óra)	135 " 108 "	90 óra 72 óra
3+3+3+3 (12 óra)	180 " 144 "	120 " 96 "
3+3+3+3+3 (15 óra)	225 " 180 "	150 " 120 "

A tanfolyamok órabeszámítása a következő:

Tanfolyamok	ó r a s z á m			
	heti 6 óras	heti 9 óras	heti 12 óras	heti 15 óras
Nemz. irodalom	1	1	1	2
" történet	1	1	1	1
Honismeret	1	1	1	1
Törvényismeret	1	1	1	2
Gazd. ismeretek	1	2	2	2
Egységügy	1	1	1	1
Gyakorlati számitás és mérés	1	1	1	1
Fogalmozás	—	1	1	1
Időszórú kérdések	—	—	1	1
Élet hivatal	—	—	1	1

Ével az előadások és tanfolyamok szervezését elvégzettük.

A népművelés azonban bizonytalan alak csak akkor fog rendelkezni, ha az ifjúságot nyírjuk meg. Szervezük meg mindenütt az ifjúsági egyesületeket a mindkét nembeli ifjúság számára, ha az sikerül, nyert gyűnkün van. Az ifjúsági egyesületekben kifejezett munka meghozza gyümölcsét, az ott rendezett tan. nepszékek, előadások adnak kedvet a felnőtteknek is a kultur munkára egyrészt, másrészt az egyesületekből kikérültek lesznek munkánkban erős segít-seink.

Most pedig megköszönöm a k. kartársak szives figyelmét és mielőtt meg a népművelésről szóló — az ügy fontosságát és nagy horderejét tekintve — rövid ismertetésemet befejezem, arra kérem a kartársakat, hogy mindennemű népművelési ügyben, legyen az előadások tartása, tanfolyamok, népkönyvtár-ügy, a vallás- és közoktatási ügy miniszter 2050—1923. sz. rendelete a tanfolyamnegegyi Népművelési Bizottsághoz fordulni sziveskedjenek, hol mindenkinek bármely hétköznap d. e. 9-től 11-ig legnagyobb készséggel állók rendelkezésére.

Dolgozunk szerencsétlen Hazánkért, fáradozunk jutalma nem fog elmaradni!

Pécs, 1923. okt. 30. **Tóth Aladár** népm. titkár, (kir. tanfelügyelőség).

tholikus szellemi életnek egyetemleges értékű, tervezési apolását.

Az új könyvek három csoportra oszthatók: 1. A katolikus tudomány művelő Szent István könyvek sorozata, melynek kilenc új kötetet katolikus tudósaink pozitív munkájáról tesz fényes tanúbizonyságot. A sorozat új kötetei: Trikál: Természetbölcsélet; Bognár: Értékelmélet; Prohászka: A bünbocsánat szentsége; Babura: Szt. Agoston élete; Lepold: Szalezi szt. Ferenc világotott levelei; Aldásy: A keresztés hadjáratok története; Marosi: Áttörökés és nemzetvédelem; Zoltvány: Erotika és irodalom; Horváth: Aquinói szt. Tamás világnéze. Mindegyik kötet a kath. tudomány egy-egy bator katonája. Egy-egy kötet alapára 5 korona.

2. A lelki élet intenzívbb ápolására megindította a Társulat a „Keresztény Kis Könyvtár” című sorozatot, mellyel az igazi krisztusi élet erkölcsstanának ismertetését tűzte ki feladatul. Ennek elérhetősére első sorban az igazi keresztény, az istenes élet alapját képező hitparancsokat dolgozza fel. Ennek a gondolatnak régi, hűségese munkása Müller Lajos, jezsuita páter, aki a Ker. Kis Könyvtár három első kötetében az 1., 2. és 3. parancsot dolgozza fel minden igényeket kielégítő módon és modorban. Hogy pedig a lelki élet képzéséhez szükséges példák is rendelkezésre álljanak, a Ker. Kis Könyvtár mellé megindította a Társulat a „Szentek Országá” c. sorozatot is, melynek most öt száma jelent meg és pedig Szt. Agoston, Sal. szt. Ferenc, Calasanci szt. József, szt. Domonkos és szt. Gábor élete. — A lelki élet művelését szolgáló önálló kötetek közt nagy nyereség Klug: „Vasárnapi könyv” c. műve, az év minden vasárnapjára szóló elmélkedésekkel; továbbá a Madonna könyv, mely a Szűzanyának 60 képét tárja elénk világhírű mesterektől.

3. Az ifjúsági és szépirodalom hat kottával van képviselve a karácsonyi könyvudjónságok között és pedig: Gabányi: Magyar várak legendái; Walter:

Isten képe a természetben; Robinson Crosue; Andor: Két világ között; Barklay: Esti dal (mely már a II. kiadás) és Tarcazi: Holicisi képeskönyv. Mindmennyi gyöngyszeme a nemes szépirodalomnak és idősebb olvasmányok ifjunak, felnőttek, öregnek egyaránt.

Sajnos a rendelkezésre álló hely szűk volna nem engedni meg most e kötetek kimerítő, vagy legalább is bővebb ismertetését. — Későbbi számainkban erre visszatérünk, — mégis meleg figyelmbe ajánljuk a II. papságnak, kedves kartársainknak, az ifj. egyesületeknek és olvasóköröknek ezt a karácsonyi könyvsorozatot, amelyben minden megtalálható, amivel kath. lélek közelebb juthat az ő isteni rendeléséhez. A Szent István Társulat vezérkarának, élné Erdős Károllyal, gratulálunk és egyúttal hálás köszönetünket és bizalmunkat tolmácsoljuk, mert munkájuk gyümölcse csak előbbre viheti, csak öntudatosabbá teheti a kath. életet.

(sz.)

Virágország.

Azzal kezdem, hogy meleg szeretettel ájnlom mindenkinek ezt a külső formára is gyönyörű mesekönyvet. Ez a könyv olyan, mint egy szép csokor virág, amelyben minden egyes virágszál a maga litokozatos nyelven mesél hozzánk, hogy virágország rozsa-színű felhős tündér tájaira csalogasson. Számpál stílusa olyan, mint a terpataki vízesés, kristálytisza, gyönyörű, gyönyöröködtető. Egy meleg emberi szív szólal meg a könyvben a maga és a mások gyönyörűségére. A teljes szerző és munkájával a Dunántúli mesepályázatán nyerte meg az első díjat. Megérdemli, hogy sok ezer példányban kerüljön szét a gyermekvilágba. A mesekönyvet a Dunántúli könyvkiadó és nyomdarszénvénnyárság adta ki pazar kiállításban. A könyvet csinos képek díszítik. Megrendelhető a Dunántúli könyvkereskedésben, valamint minden könyvkereskedésben.

(sz. g.)

Karácsonyra gyermekének ne vegyen mást, mint jó könyvet. Legszebb és legolcsóbb ajándék!

Nézzé meg kirakatunkat és fáradjon üzletünkbe, **óriási választékot talál ifjúsági iratok, diszmnakák, általános érdekű könyvek és imakönyvekben.** Rózsavölgyi és Bárd-Nádor-féle egyesített Karácsonyi Zenealbumok. Előjegyző, zsebtárca, írólajzat és házi naptárak a legfinomabb kivitelig. Levélpapírok díszes dobozban, emlékkönyvek, tentatartók, teljes íróasztal felszerelések, naptárak. Kaphatók:

Szent István Társulat könyvkereskedésében Pécs,

Apáca-ucca 2. Telefonszám 11-79.